

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon števil. 50, upravnništvo števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 236, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 2 D, 3 D, 4 D, 5 D,
v uredniškem delu
vrstica po 10 D
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 jutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Vrnitev g. Pašiča.

Kakor znano, je te dni radikalni klub odposlal h gospodu Pašiču v Monte Carlo posebnega kurirja v osebi Milutina Dragoviča, da poroča šesu stranke o položaju in da prejme njegova navodila. Včeraj je predsedništvo radikalnega kluba že tudi prejelo poročilo od g. Dragoviča, da je srečno došel v Monte Carlo, našel starega gospoda zdravega in čilega in opravil pri njem svojo misijo.

Kolikor vedo belgrajski listi o tem poročati, je Dragović, razločivši Pašiču sedanje razmere v radikalni stranki, primerjal iste z razmerami, v katerih se je nahajala stranka w osemdesetih letih, ko so se vzdignili neki njeni ljudje proti Pašiču in s tem, da so ga poslali v Petrograd kot poslanika, se hoteli znebiti njegovega vpliva. Toda z njegovim odhodom je radikalna stranka istotako kakor zdaj zapadla v težak položaj, pa so morali čez devet mesecev Pašiča zopet poklicati nazaj. Po tem, ko je Dragović še enkrat poudaril, da se radikalna stranka nahaja danes v sličnem, če ne istem položaju, je izročil Pašiču spomenico podpisano od 86 poslancev radikalnega kluba, med njimi tudi g. Uzunoviča, Maksimoviča in Ninčiča in sploh vseh članov vlade, v kateri ga prosijo, naj se čimprej, ako mu to zdravje pripušča, povrne v domovino.

Na to se je Pašič odločil, da se vrne že te dni, toda, kakor je sporočil Dragović klubu, ne misli priti takoj v Belgrad, ampak ostati še nekaj časa v Cavtatu v Dalmaciji, kamor je že dospela njegova hči in pride te dni tudi njegova soproga. V Cavtatu je za g. Pašiča že tudi urejena vila njegovega zeta, iz česar je sklepati, da namerava ostati tam za dalje časa.

Okoli srede septembra pa odrine v Cavtat celo predsedništvo radikalnega kluba s šefom vlade Uzunovičem in še nekaterimi ministri, pa se bo pod predsedstvom Pašiča vršila velika konferenca, na kateri se bo sklepalo o nadaljnjem delu vlade in stranke. Zato se tudi med tem na vladi ne bo nič izpremenilo in ostane do daljnjega tudi po smrti Marka Gjuričiča izpraznjeni resor ministra pravde nezaseden. Ta portfelj je prvotno imel dobiti dr. Srškić, toda zdaj je želja samega šefa stranke, da ga dobi sedanjí podpredsednik narodne skupščine dr. Subotić, eden najbližjih zaupnikov Pašičevih.

Izpolnitev vlade kakor sploh rekonstrukcija sedanjega kabineta se bo izvršila še-le po Pašičevi vrnitvi in v vlado bodo prišle osebe, ki jih bo določil g. Pašič v sporazumu z g. Uzunovičem.

Tako te verzije, ki z velikim optimizmom pričakujejo Pašičevo vrnitve, češ da bo s krepkejšo roko kot kdaj posegel v situacijo in vse spet zaobrnil tako, da bo za radikalno stranko dobro in prav. Te verzije poudarjajo s posebnim akcentom tudi to, da Pašičeva moč z njegovim padcem ni oslabela, ampak nasprotno: njegova popularnost, njegov nimb v srbskem narodu je le še bolj zrasel. S Pašičem je ves srbski narod — kdo se more ž njim meriti? je zapisal te dni radikalni list.

Druge verzije pa z ravnotako gotovostjo zatrjujejo, da stari gospod ne bo prav nič opravil in da je svojo vlogo definitivno doigrал. Torej ne preostane res nič drugega, ko počakati na vrnitev g. Pašiča in potem bomo videli, kaj bo.

Pravzaprav bi bilo pozdraviti, ko bi g. Pašič res spet vmes posegel in tako položaj vsaj preaknil z mrtve točke, ako bi s tem ne začela spet stara pusta politična igra, ki se je že ves svet do grla naveličal. Po žalostnih izkušnjah, ki smo jih teh žalostnih osem let doživeli s Pašičevo vladavino, pa pač ne moremo drugega želeli, kot da se g. Pašič sicer zdrav in vesel povrne v deželo, toda na vlado ne več. Vse ob svojem času. Čas starega g. Pašiča kot državnika pa je potekel v trenutku, ko se je porodila mlada naša država s potrebami in težnjami, ki jih človek njegove dobe ne more več doumeti.

Davčni zakon.

Belgrad, 2. sept. (Izv.) Davčni odbor se je na današnji seji pečal s čl. 86., ki vsebuje odbitno postavko. Posl. Pušenjak je stavil celo vrsto izpreminjavalnih oziroma dopolnilnih predlogov v smislu spomenic trgovskih zbornic, centrale industrijskih podjetij, zavarovalnic itd. Člen je bil sprejet z malimi izpremembami. Razprava o čl. 87. se je odložila.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Pred odločilno bitko v radikalni stranki.

RAZCEP V DVA TABORA PERFEKTEN. — PAŠIČEVCI RAČUNAJO NA RADIČA IN PRIBIČEVIČA, MAKSIMOVIČEVCI PA NA NIKIČA IN DEMOKRATE.

Belgrad, 2. sept. (Izv.) Z ozirom na vesti, ki pravijo da bo prišlo v zvezi s Pašičevo vrnitvijo do znamenitih političnih dogodkov, prinaša »Narodni glas«, glasilo Jovanovičeve skupine, zanimiv obzornik o političnem položaju. V članku piše:

»Radikalna stranka stoji pred novim prevarom. Pašičeva skupina pričinja z najenergičnejšim organiziranjem napada na centru-maše, v glavnem pa na Maksimoviča. V ta namen je bilo treba izposlovati Pašičev pristane-k. Kakor smo izvedeli, je Pašič povsod umaknil svoje roke in pusti svoje ljudi, da de-lajo, kakor vedo in znajo.

Pašičevci se vsak večer zbirajo na zaupne sestanke. Drug drugega prepričujejo, da se jim je posrečilo pridobiti zase 60 poslancev, ki bodo osnovali Pašičev klub in prevzeli vodstvo stranke. Klub bi se naj osnoval že 8. septem-bra, tako da bi se že 9. septembra otvorila kriza.

Pašičevci tega ne skrivajo in se javno hvalijo, da bo Maksimović 8. septembra moral svoje mesto zapustiti. Ta radikalna skupina računa s sodelovanjem radičevcev in pribičev-čevcev. Zatrjuje celo, da je pogodba že skle-njena in da je Mihajlovič odpotoval k Pašiču zato, da bi dobil od njega navodila za nadalj-nje delovanje. Na ta način bi se po njih zatr-jevanju Nikola Pašič in Stjepan Radić vrnila na vlado. Odtod tudi izvirajo vesti, da je za Nastasa Petroviča rezerviran portfelj notra-njega ministrstva.

Proti temu delovanju se Maksimović pri-pravlja na odpor, ki se kaže na vseh črtah. K njemu bi pristopili demokrati, Nikičevci in vsa ostala opozicija. Ako bi Uzunović ostal na dosedanji črti, bi bilo njegovih ljudi 70. Misli se, da bi na ta način lahko razvil svoje načrte proti vsemu, kar se proti njemu snuje. V vsa-kem slučaju bodo prihodnji dnevi za zgodo-vino radikalne stranke zelo značilni.

Kako se v naši državi podpira industrija.

Belgrad, 2. sept. (Izv.) Anketni odbor nadaljeval zasliševanje v aferi tovarne pac. Zaslišani so bili Bajloni, Ilijevič od u-ve državnih monopolov in tovarnar M. Vapa. Prva dva navajata, da se z Vapo sklenjena po-godba glede odkupa tovarne ni mogla izvršiti do konca, ker ni dala država na razpolago po-trebne glavnice za obratovanje, plačevanje taks itd. Zato se tovarna še do danes ni pre-pisala na državo. Niso so se izdale akcije, to-varna pa sploh ne obratuje več. Onadva stoji-ta na stališču, da je pooblastilo v zadnjem finančnem zakonu obvezno in da bi se moral odkup tovarne popolnoma izvršiti.

Milan Vapa je pri zaslišanju v ogorčenih besedah slikal celo zgodovino te zadeve. Pri-tožuje se nad postopanjem države in uprave državnih monopolov. Pravi, da je uspeh vsega ta, da tovarna že mesece ne dela ter da se stroji in izdelano blago kviri. Država pa isto-časno pošilja v inozemstvo komisijo za komi-sijo in nabavlja velike količine istovrstnega papirja v inozemstvu. Skozi trideset let je ustvarjal in vodil veliko podjetje, danes pa ne ve, ali je njegovo ali ne. Danes je skoro na robu propada.

Jutri bo anketni odbor nadaljeval z za-sliševanjem v isti zadevi.

Nikić se brani.

Belgrad, 2. sept. (Izv.) Minister za šume in rude dr. Nikola Nikić je danes dal javnosti odgovor na interpelacijo poslancev Radičevega kluba, v kateri ga obtožujejo o raznih ne-pravilnosti pri izvrševanju njegovih dolžnosti. Nikić odgovarja samo na točke interpelacije 5 do 9, ker za prve štiri akte niso v Belgradu. Odgovor obsega 6 s strojem pisanih strani.

V uvodu pravi, da so se podpisi za inter-pelacijo zbirali na prazen papir in da po-slanci niso vedeli, kaj podpisujejo. Interpela-cija se je šele pozneje napisala. Nikić se na-dalje peča s posameznimi točkami interpela-cije in jih po vrsti pobija in dokazuje, da no-bena točka ne drži. On se je strogo držal za-

konskih predpisov. Nekateri odločbe, katere se pripisuje njemu, je izdal že njegov pred-hodnik, minister dr. Žerjav.

Časnikarski kongres.

Belgrad, 2. sept. (Izv.) Letošnji časnikar-ski kongres se bo pričel 27. septembra. Glavna skupščina se bo vršila na Cetinju in v Du-brovniku. Po sporočilu centralne uprave je treba predloge, ki se mislijo staviti na glavni skupščini, pismeno javiti centralni upravi JNU najkasneje do 12. septembra, sicer se ne bodo vzeli v pretres. Člane JNU, ki se nameravajo udeležiti kongresa, naj sekiže do 8. septem-bra prijavijo centralni upravi, ker drugače ne bodo mogli uživati ugodnosti glede vožnje in oskrbe.

Zaupna seja sveta Društva narodov.

PROGRAM ZASEDANJA SKUPŠČINE. — ŠPANJA SE ABSTINIRA OD DELA V D. N. — DR. NINČIČ BO PREDSEDOVAL SKUPŠČINI. — VPRAŠANJE TANGERA NE PRI-DE PRED DRUŠTVO NARODOV

Zeneva, 2. septembra. (Izv.) Danes do-poldne je pozval češki zunanji minister za-stopnike sveta Društva narodov na zaupno sejo, na kateri naj bi se določil dnevni red za 41. zasedanje skupščine Društva narodov. Te seje se nista udeležila zastopnika Brazilije in Španije. Na seji so bili navzoči zastopniki Anglije (Chamberlain), Francije (Briand), Ita-lije (Scialoja), Japonske (Išii), Belgije (Van-dervelde), Švedske (Unden) in Uruguaya (Guani). Na dnevnem redu skupščine bodo predvsem sledeča vprašanja: Dodelitev stal-nega mesta v svetu Društva narodov Nemčiji, sprejetje poročila posebne komisije za reor-ganizacijo Društva narodov, ustanovitvev treh novih nestalnih sedežev v svetu, dodatek k 16. členu pakta o Društvu narodov (sankcijo proti onim, ki prekršijo mir), finančno sani-ranje Ogrske in Avstrije, umik francoskih čet iz saarskega ozemlja.

Zeneva, 2. sept. (Izv.) V dobro poučenih krogih se govori, da bo izvoljen za predse-dnika skupščine Društva narodov, ki se prične v ponedeljek, jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič.

Pariz, 2. septembra. (Izv.) Kakor izve »Excelsior«, je francoska nota glede Tangerja zelo slična angleški noti. Nota ugotavlja, da se tangersko vprašanje ne more reševati skupno z drugimi vprašanji Društva narodov. Zato se mora sklicati posebna konferenca do

določbah, kot jih je določila pogodba v Alge-zirasu. Francija je pripravljena razpravljati skupno z drugimi državami-sopogodbenicami o preureditvi Tangerja in določitvi španske cone ter pristati na vse ugodnosti, ki so mo-goče v tem oziru.

Stockholm, 2. sept. (Izv.) O vprašanju španske zahteve, da se problem Tangerja in dodelitev stalnega mesta v Svetu D. n. skupno rešujeta, je razpravljala tudi švedska vlada. Zavzela je stališče, da ti dve vprašanji nimata nikake skupnosti in se morata reševati lo-čeno.

Pariz, 2. sept. (Izv.) Zunanji minister Briand, šef njegovega kabineta in Paul Bon-court so snoči odpotovali v Zenevo.

Pariz, 2. sept. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da je prispel v Zenevo zastopnik turške di-plomacije, da bi pripravil tla za vstop Tur-čije v Društvo narodov.

Pariz, 2. septembra. (Izv.) Dopisnik agen-cije Havas poroča iz Zeneve, da je madrid-ska vlada, ne da bi čakala na sklep o dode-litvi mesta v svetu, že sedaj izrazila svoj in-tereselement na delu v Društvu narodov. Tekom 24 ur bo prejelo generalno tajništvo ofi-ciuelno noto o tem koraku španske vlade.

Zeneva, 2. septembra. (Izv.) Danes je bil odprt v avli zenevske univerze 3. kongres akademskih zvez za Društvo narodov.

Mehikanski kongres.

Newyork, 2. sept. (Izv.) »Associated Press« poroča iz Mehike, da se je snoči pri-čelo zborovanje kongresa. V začetku seje je bilo prečitano pismo predsednika Callesa, v katerem pravi, da je razmerje Mehike do vseh zunanjih držav ostalo normalno. Nobena, Me-hiki dosedaj prijazna država, ni spremenila svojih odnosov. Glavni program njegovega dela je obnova državne moči. da bo Mehika uživala še nadalje ugled, ki ga zasluži. Kon-gres bo v glavnem razpravljal o verskih na-sprotjih v državi in o gospodarskem stanju.

Mehiko, 2. septembra. (Izv.) Katoliški episkopat bo skušal doseči, da se v sedanjem zasedanju kongresa spremene ali pa popol-noma prekličejo odredbe državnega predse-dnika Callesa, po katerih je prenehala služba božja po cerkvah in se je začelo preganjanje mehikanskih katoličanov.

Briand o Društvu narodov.

Pariz, 2. sept. (Izv.) Briand je pred od-hodom v Zenevo odgovoril časnikarjem na vprašanje, kaj meni on o različnih poizkusih sabotaže proti Društvu narodov. Briand je dejal: Društvo narodov predstavlja trenutno najsigurnejše jamstvo za mir na svetu. Vsak, kdor odkritosrčno hoče evropski mir, in je uverjen, da je treba skupnih naporov in skup-nega dela, da rešimo civilizacijo in človeške ideale, mora jasno manifestirati svojo voljo za obrambo Društva narodov. Kar mene tiče, poudarjam: Bramba Društva narodov je bramba miru samega. Nič si ne razkrivam težkih ovir, ki jih je treba premagati, da bo-mo dovršili delo, ki smo ga pričeli v Locarnu. Toda predmet je vreden vsakega truda. Jaz vidim, da velika večina narodov z simpati-jami gleda na Društvo narodov. Jaz vem, ko-liko lahko računam na najboljše člane Društva narodov. Njihova lojalnost in njihov po-gum je najboljša garancija, da bodo prav na-stopali v času, ko bo potreba braniti skupno stvar, ko bodo morali pokazati svojo odkri-tosrčnost, dobro voljo in nesebičnost.

Strašen potres na Azorih.

Horta (Azori), 1. sept. (Izv.) V terek je tukajšnje mesto močan potres skoraj čisto razdejal. Na stotine oseb je našlo smrt v raz-valinah. Vsled popoldne opustošenosti ni še mogoče dobiti podrobnejših poročil o nesreči.

Lizbona, 1. sept. (Izv.) Portugalska vlada je organizirala vojaško in civilno pomožno ekspedicijo za Azore. Predvsem hite na po-moč najbolj prizadetemu mestu Horta. Dve tretjini tega mesta je v razvalinah. Vsi kabli so pretrgani.

Washington, 1. sept. (Izv.) Ameriški kon-zul v Horti sporoča, da je sedanjí potres naj-hujši in najstrašnejši v zgodovini Azorov. Kar je v Horti še ostalo poslopj, so vsa težko poškodovana. Ameriški rdeči križ je brzojav-no obljubil pomoč.

Italija in Mala antanta.

Rim, 2. sept. (Izv.) »Messaggero« zavrača v uvodniku praško socialistično »Pravo lido«, da hoče Italija zrušiti enotnost male antante. Italija tega nikakor ne namerava, pač pa ho-če doseči, da se osvobodí mala antanta hege-monije ene velesile.

ANGLIJA SE BOJI KOMUNISTOV.

London, 2. sept. (Izv.) Ruski voditelj strokovnega gibanja Tomski je na potu v Anglijo, da bi se udeležil zborovanja strokov-nih organizacij. Notranji minister je odredil, da se mu izkrcanje ne dovoli.

ZASČITENI FAŠISTI.

Rim, 2. sept. (Izv.) »Popolo d'Italia« po-roča, da so vsi državni pravdniki dobili na-ročilo, da v političnih procesih proti fašistom ne smejo dvigniti nobene obtožbe brez vlad-nega privoljenja.

BREZPOSELNOST NA ČESKEM.

Praga, 2. sept. (Izv.) Brezposelnost na Češkoslovaškem se je zvišala od maja za 4.3 odstotkov. Dočim je bilo koncem maja 68.898 brezposelnih, je bilo število koncem ju-lija 71.910.

URADNIŠKE PLAČE NA POLJSKEM.

Varšava, 2. sept. (Izv.) Predsednik Bar-tel je izjavil zastopnikom državnih uradnikov in železničarjev, da je nemogoče zvišati plače. Sedanja postavka v proračunu se ne sme na noben način zvišati.

Volitve v Trgovsko in obrtno zbornico.

Volivcem v zbornico!

Te dni razpošilja Zbornica za obrt, trgovino in industrijo glasovnice vsem volivcem. Glasovnice za trgovino so modre, za obrt rdeče in za industrijo bele. Vsak volivec naj na glasovnico nalepi dotične kandidate z Jelačin-Ogrinove liste, ki odgovarjajo njegovemu odseku in kategoriji! N. pr. obrtnik tretje kategorije nalepi na glasovnico štiri obrtniške kandidate in štiri namestnike, ki kandidirajo v tretji kategoriji obrtne odseka. Isto velja za vse ostale kategorije in odseke. Volivna pisarna doloži vsakemu volivcu tiskano našo kandidatno listo, ki nadomestuje prepisavanje kandidatov. Glasovnice zapečatite in jih oddajte nefrankirane na pošti!

Volitve so tajne! Vsak slučaj volivnega terora s strani nasprotnikov naznanite našemu volivnemu odboru. Nasprotniki nameravajo takoj, ko so glasovnice razposlane, pobirati pri vseh volivcih glasovnice in jih izpolniti z esdeesarsko kandidatno listo. Nabiranje glasovnic je prepovedano! Zato ne izročajte glasovnic nikomur, pač pa morete pooblastiti koga od naših volivcev, da odda vašo glasovnico na pošti. Nasprotniki pripravljajo velik agitacijski aparat. Nihče od zavednih volivcev si ne bo pustil od SDS narekovati, katero listo naj voli, magari naj bi bilo to tudi za ceno ene brezplačne avtomobilske vožnje. Agitirajte za zmago Združene stanovske kandidatne liste, na kateri kandidirata gg. Jelačin in Ogrin, ki jamčita za stvarno delo v zbornici.

Volivno pravico imajo tudi žene. Vse ostale informacije daje naša volivna pisarna, Kolodvorska ulica 8, Ljubljana.

Nasprotniki so ponaredili naslove svoji listi, ki jo imenujejo »stanovsko« in »gospodarsko«. V resnici je pa le politična lista SDS stranke. Prava stanovska, združena gospodarska lista je naša

Združena stanovska kandidatna lista.

VOLIVNI ODBOR.

Usoda kandidatne liste SDS med volivci.

Tajništva SDS pošiljajo svojo strankarsko kandidatno listo vsem volivcem na osebni naslov. Na listi je ena napaka. Poleg vsakega imena bi moralo namreč biti napisano »zvesti sluga SDS«, podpisano pa bi moral biti sam g. bivši predsednik Agromerurja. Zaradi te napake je listo zadela nemila usoda. Nekateri volivci so jo poslali nazaj ter s tem tajništvom SDS odposlali svojo protiglasovnico. Drugi so jo zavrgli kot papir, kateri je približno toliko vreden kakor kaka »Domovina«. Tretji pa so napako na letaku popravili ter tako popravljen listo dali na vpogled še nepoučenim tovarišem. Ti so najbolje napravili. Usoda letakov, ki nosijo politično listo SDS, je torej že pokazala, kaj se mora 22. septembra zgoditi.

Poleg teh letakov imajo SDSarski krogi že organizirano, kako bodo takoj, ko pridejo glasovnice, iste pobrali in jih odposlali za svojo listo. Nujno je, da se ta njihova nakana in lov za glasovnicami pravočasno prepreči. Ni potrebno, da bi zvižčnost SDSarskih krogov zmagala tam, kjer je njihov vpliv padel pod ničlo.

Opozarjamo zato, da se naj ravna volivci strogo po navodilih, ki jih prejmejo od naših zaupnikov in po naših okrožnicah. Do skrajnosti vestno in previdno, a navdušeno delo bo tudi vso zvižčnost SDSarske volivne kampanje strla in ji odnesla zmago.

SDS-arska okrožnica.

Obrtniki dobivajo te dni nekako okrožnico in kandidatno listo, ki se imenuje »stanovska lista obrtniških organizacij ljubljanske in mariborske oblasti«.

Na tej okrožnici je natisnjena ta velika neresnica, da so kandidati, ki se v njej priporočajo, kandidati obrtniških organizacij.

Obrtniške organizacije, zadrage in društva niso kandidatorov nikoli postavile. Gospoda od SDS, ki po vladni milosti načeljuje raznim zadrugam in zvezam, sploh ni pustila, da bi obrtniki, člani teh zadrug postavili kandidate po svoji volji. Zadrage obrtnikov sploh pri postavljanju kandidatov niso imele nobene besede. Kandidate, ki jih priporoča okrožnica, je diktiral generalni štab SDS. To potrjuje že dejstvo, da so na kandidatni listi sami dr. Žerjavovi pristaši. Vprašajte danes obrtnike širom Slovenije, ali so oni zadovoljni, da bi jih zastopali v bodoči zbornici sami Žerjavovi? Gospodje, ki danes vlačijo obrtne zadrage in društva v volilni boj, se sami najbolje zavedajo, da med člani nimajo zaupanja. Zato so postavili listo brez privoljenja članov in proti volji članov. S tem svojim dejanjem so sami najbolje dokazali, da med obrtniki nimajo glasov, da je torej njihova lista obsojena na poraz.

Obrtniki v Sloveniji, ko boste prejeli Rebek-Franchettijevo okrožnico, vrzite okrožnico in njihovo kandidatno listo v koš. To so predstavitelji dr. Žerjavove stranke. Njihova zmaga bi pomenila propast zbornice. Torej ljudem nobenega glasul!

Agromerurjevski konsumarji.

Gospod urednik!

V tem volivnem boju želimo vsi trgovci in obrtniki brez razlike, da se varje naša stanovska čast in da se časopisje izogiba osebnih napadov.

Kot napreden obrtnik moram z žalostjo ugotoviti, da »Jutro« in »Narod« napadata naše stanovske tovariše s psovki, ki so v navadi le še v zakotnih krčmah. Najčestje se ponavlja psovka konsumar. Jaz sem spočetka mislil, da »Jutro« misli s tem imenom zadeti pač »klerikalce« in se nisem razburjal. Toda zadnje številke »Jutra« so me uverile, da je žal drugače. »Jutro« namreč pri naša kandidate združenih stanovskih kandidatnih list in te kandidate, naše tovariše trgovce in obrtnike obdelava s psovko konsumarji. Ponavljam, ne klerikalcev, tudi ne klerikalnih zadrugarjev, tudi ne klerikalnih politikov, ampak naše stanovske tovariše, ki imajo s konzumi toliko posla kot jaz, te zmerja »Jutro« s konsumarji.

Vi ste zagrozili, da boste vrnili z Agromerurjem. Klin s klinom. Prav. Toda tudi žalostna Agromerurjeva afera se tiče samo nekaterih SDSarskih politikov in le-tih, ki so zapeljali nekatere naše tovariše, da brezpogojno trobijo v njihov rog, lahko velja ta očitek. Prosim vas pa, ne spustite se na isto pot kot »Jutro«. Jaz v dno duše obžalujem, da naši tovariši, ki so na odločilnih mestih v SDS, nimajo toliko moči in odločnosti, da bi prepovedali svojemu časopisju take neslasi in z menoj vred jih obžaluje večina, da rečem lahko, vsi obrtniki!

Vendar nam to zmerjanje ne bo prav nič škodovalo. Nasprotno! Jaza med obrtniki in trgovci ravno radi takega nedostojnega obnašanja raste vsak dan. Vedno bolj spoznavamo, da pri SDS obrtnik nima nobene besede in nikake veljave. Danes zmerjajo ti ljudje s konsumarji nekatere naše tovariše, jutri bodo druge. Kedor se takim metodam slepo ne pokori, ta je pa »klerikalce«.

To spoznanje bo dalo združeni stanovski listi novo množico glasov, ki bi bili sicer iz strankarske discipline glasovali za kandidate, ki so jih po naročilu SDS postavili nekateri naši tovariši, ki so vezani na to stranko.

Sedaj pa stanovski ponos in stanovska solidarnost zahteva, da za vedno zatremo vpliv te ne- v naših vrstah in vsi brez izjeme volimo združene stanovske kandidatne liste, ki jim načelujeta Jelačin in Ogrin!

Obrtnik-naprednjak.

„Jutrovo“ informiranje - resnično, seveda!

V svojem poročilu iz Prekmurja v zadevi odstopa g. Gašparja je »Jutro« dostavilo, da se je dal g. Gašpar njegovi strankarski listi na razpolago. Danes pa lahko objavimo izjavo g. Gašparja, da ni on odstopil za to, da presedla k SDSarski listi, ampak z osebnega prepričanja, da naj bi se postavil za trgovce in obrtnike v Spodnjem Prekmurju tudi kandidat kot član in ne le kot namestnik. — Prekmurje ima v doletnem delu dva namestnika na prvih mestih in enega kandidata v gorenjem delu. Ker cela Slovenija voli le 48 delegatov je bilo tej zahtevi težko ustreči, vendar se je zahteva upoštevala v takem oziru, da bodo Prekmurci prav zadovoljni z delegacijo.

Ves ta položaj pa kaže, kako zlobno si zna »Jutro« kar na lepem izmisliti, kar bi mu služilo v agitacijo za esdeesarsko politično kandidatno listo. S svojimi lažmi se je pa ravno v Prekmurju tako razkrinkalo, da je že zdaj vsakega sram, da bi volil agromerurjsko listo.

Kocmur med obrtniki.

»Jutro«, ki ne more nikogar pustiti pri miru, se je obregnilo tudi ob bivšega ravnatelja Kocmurja, ker je govoril na enem obrtniškem shodu za »konsumarsko kandidatno listo«.

»Jutro« bodi povedano, da so dnevi njegove strahovlade minili in da danes lahko svobodno nastopa na shodih, komur se poljubi. G. Kocmur je v svojem javnem in organizacijskem delu imel opraviti zlasti z malimi obrtniki več kot vsi »Jutrovci« skupaj in bolje pozna njihov položaj in njihove težave kot razni jutrovske načelniki zvez in komitejev. Zato ima vsaj toliko pravice in naslova, da nastopa na obrtniškem shodu kot »Jutrovi« trabantje.

Nekaj drugega je, kar »Jutro« še prav posebno zaboli, kadar sliši ime Kocmur. To je tisti človek, ki je hotel ohraniti denar »stovenskih bolniških blagajna v Sloveniji«; ta mož dobro pozna pot, po kateri so romali slovenski milijoni v zagrebške banke, ker je to hotela SDS; ta mož pozna vso to afero, ki je požrla neprecenljiv del našega premoženja in on to lahko na shodih obrtnikom razloži in pove tako natančno in verodostojno kot nihče drugi. Tukaj je vzrok »Jutrovega« strahu!

Pariz, 2. sept. (Izv.) Iz Madrida poročajo, da je bilo pri železniški nesreči v Tortosa 24 smrtnih žrtev in 88 težko ranjenih.

„Jutru“.

Slov. Krajina, 1. sept. 1926.

Po pravici povedano nas »Jutrovo« poročilo o našem protestnem shodu v M. Soboti ni izmenadilo, pač pa nas boli, da tudi v tem resnem trenutku ni pokazalo — vkljub svoji patentirani »nacionalnosti« — več resnosti.

Piše, da v Slovenski krajini ni nobene hrvaške nevarnosti. Ne vemo, ali gospodje »pijo, ali pa nalašč nočejo videti in slišati, kar se že kaka dva meseca v naši krajini godi. Neprestano se borimo zoper naše »neodvisnike«, ki so z vso odločnostjo izjavili, da so in da bodo za Hrvatsko. Ali tega gospodje v M. Soboti niso slišali? Takoj za našimi »neodvisniki« je nastopil Joe Matošič, ki je na vsak način hotel dokazati, da smo mi Hrvati in da radi tega spadamo k Hrvatski, ne pa k Sloveniji. Ali so tudi ta boj, ki se je vršil zoper njegove trditve, prespali? Radičev poslanec in vladni podtajnik dr. Pernar je celo na ministrski seji sprožil misel odključitve Prekmurja od Slovenije in priključitve k Hrvatski. Morda tudi o tem niso slišali naši »okratski prvaki« v M. Soboti. In nazadnje so nastopili radičevci 15. avgusta javno v D. Lendavi ter tam govorili za priključitev Slovenske krajine Hrvatski in so sprejeli tudi tozadevne resolucije. Res, da je bilo na shodu le par sto Mažarov, pa vendar, ali gospodom o vsem tem ni nič znano? — Hrvatska propaganda — kakor se vidi že iz navedenega — je dejstvo, ki se ne da zatajiti, a vendar pradejo gospodje demokratije v M. Soboti z naravnost neverjetno trditvijo, da hrvaške nevarnosti ni Slovenski krajini in da naši protestni shodi niso nič drugega, ko voda na klerikalne mlina.

Ali so imeli shodi res »klerikalne« značaj? — Le po mnenju demokratov v M. Soboti. Mi smo na tem mestu izrazili pred shodi željo, da bi stopila strankarska razcepljenost ob priključitvi shodov v ozadje, ker na teh shodih ne gre za strankarstvo, temveč za zelo važno narodno stvar in smo povabili vse stranke na sodelovanje. Ako gospodje v M. Soboti tega niso upoštevali, ni naša krivda. Veseli nas, da so se vedli voditelji demokratov v D. Lendavi drugače. Oni so uvideli, kake važnosti so naši shodi in so to tudi na zunanji pokazali. Izjavili so, da, ko gre za slovenstvo Slovenske krajine, so z nami in da se bodo vedno z nami borili, ker znajo ločiti strankarstvo in narodnost. Žal nam je, da tudi v M. Soboti nočejo priti do tega spoznanja.

Kar se tiče »strašne klerikalne polomije« v M. Soboti, pripomnimo še k temu, kar je »Slovenec« že poročal, le to, da nas veseli, da nam je »Jutro« našelo vsaj 700 udeležencev na shodu, ker nas dolga, dolga izkušnja uči, da ima »Jutro« navado število udeležencev na Pribečevičevih, Žerjavovih in dr. Pivkovih shodih pomnožiti z desetimi, da potem lahko govori o »triumfalnih« pohodih, število udeležencev na shodih nasprotnih strank pa najmanj za desetkrat zmanjšuje. V M. Soboti se »Jutro« ni zmotilo. Govori o 4 lampijonih in o 700 udeleženceh in res je bilo nekaj nad 40 lampijonov in skoro 7000 udeležencev. Da so nekateri pred zaključkom zapustili shod, je tudi res; postalo jim je namreč vroče vsled odločnega nastopa naših zavednih zborovalcev in so jo pravočasno odkurili.

Da so naši narodni voditelji in boritelji doživeli poraz, tudi priznamo, kajti oba avta sta prišla v Crensove tako obusta s cveticami in je dobil zlasti dr. Korošec toliko šopkov, da mu je bilo menda res težko držati v rokah in na kolenih.

»Jutro« naj le še večkrat govori o podobnih polomijah in porazih. Ve naj, da mi ravno nasprotno imamo za resnično. Ker tudi ves slovenski narod tako misli, bo vedel, da je morala biti v M. Soboti prava manifestacija, ko »Jutro« piše o »strašni polomiji«.

Beleške

△ Načrt za reorganizacijo ministrstev je predložil g. finančni minister Perić ministrskemu svetu, po katerem bi se izvedla redukcija nekaterih oddelkov in s tem tudi redukcija dotičnih uradnikov. Reducirani uradniki pa ne bodo takoj odpuščeni iz službe, ampak bodo prejeli plačo »iz posebne budžetne partije«. Vsa izpraznjena mesta se bodo zasedala s temi uradniki, ki so formalno reducirani, a dobivajo plačo. — Tudi ta načrt diši sumljivo po sistemu šparanja in po receptu centralizma: zakaj enostavno stvar narediti, če gre komplicirano tudi...

△ Najbolj boli »Jutro« to, da med Slovenci ni analfabetov, da se naše kmetstvo ljudstvo v primeri z drugimi narodi sme imenovati izobraženo in da stojimo Slovenci razmeroma na jako visoki kulturni stopnji, kar nam brez vsega priznavajo odlični Evropejci, ki so imeli priliko se z nami bližje seznaniti. »Jutrovemu« integralnemu jugoslovanstvu seveda to ne gre v abecedni poim nacije, pa se ob vsaki priliki posmehuje kulturi našega kmeta. Tako pravi tudi včeraj, napadajoč SLS radi njenega avtonomističnega slovenskega programa, zaničljivi o naših kmetijskih volivcih: ti toliko hvaljeni »izobraženi« in »kulturni« možaki... Mi moremo reči na to le: vsekakor imajo ti možaki toliko izobrazbe in

kulture, da svojega slovenskega rodu niso in ne bodo nikoli zatajili.

△ Zakaj SDS hlapčuje centralizmu tako vneto in vdano, to nam je zdaj razložilo »Jutro«. To je namreč praktična politika, ki zna svoje realne interese dobro zastopati. Tako je tudi SDS s centralizmom Sloveniji neizmerno škodovala, toda svoje realne interese je pri tem le dobro zastopala. Taki praktični in realni politiki so vsekakor tudi slovenski liberalci v Mussoliniji, ki so oblekli fašistovski srajco. In tako praktično in realno politiko zasleduje očitno »Jutro« tudi v prekmurski zadevi. Vsa politika, ki varuje interese slovenstva, ta je po »Jutrovih« nazorih smešna; resna politika je le tista, ki dela škodo slovenski stvari, kjer le more. To politiko priporoča »Jutro«; nas je pa te politike groza. Ne moremo si pomagati. In ostanemo rajši pri nasprotni politiki, ki se ji »Jutro« roga; če-tudi ni »praktična« po jutrovski miselnosti, je pa vsaj poštena.

△ Kam gre denar? Po belgrajskih vestih namerava vlada zvišati vse poštne pristojbine za 50 do 100%. Torej za povišanjem železniških tarifov zdaj še povišanje poštne tarife. Podraženje tukaj podraženje tam, tako si vlada predstavlja reševanje gospodarske krize. Vedno po znanem sistemu šparanja: čim manj ima prebivalstvo denarja, tem več mu ga je treba vzeti. Ko je bila gospodarska kriza že huda, je vlada zvišala direktne davke, ko je ta kriza še hujša, zvišuje zdaj še indirektna davka. A kam gre denar? Državna blagajna mora imeti kje veliko luknjo, kjer denar uha-ja, sicer si je nemogoče razlagati, zakaj ni nikoli polna, ampak vedno le prazna. Če nam g. minister Pucelj kmalu ne razreši te zagonetke, kam gre denar, potem bomo resno začeli dvomiti v resničnost njegove trditve, da seljaška vlada špara, in nas bo navsezadnje še obšel sum, da ta častivredna vlada zapravlja.

Shodi SLS

V Borovcu se je vršil preteklo nedeljo shod SLS. Poročal je poslanec Škulj. Popoldne pa se je vršil v Dolnji Brigi. Na obeh shodih so zborovalci izrazili svojo zahvalo gosp. Škulju za njegovo delo v korist okraja, osobito v Dolnji Brigi, kjer je izposloval poslanec lepo podporo novi šoli od prosvetnega ministrstva, kot tudi zaupanje politiki Jugoslovanskega kluba.

Gornja Sv. Kungota. Na praznik, 8. septembra, bo pri nas na prostoru pred cerkvijo po službi božji javen shod somišljenikov SLS. Govoril pride naš poslanec Zebot. Povabljeni so domačini in sosede.

Pri Mariji Snežni bo shod SLS v nedeljo, 12. septembra, po rani božji službi. — Isti dan popoldne ob pol treh bo enak shod v Gornjem Jakobskem dolu. Kraj shoda se bo razglasil pri cerkvi. Na obeh shodih govori poslanec Franjo Zebot. Somišljeniki, vsi povabljeni!

Rudarska stavka v angleški zbornici.

London, 2. sept. (Izv.) Razprava o stavki v spodnji zbornici se je zaključila. Mac Donald je v dolgem govoru branil stališče rudarjev in poudaril, da je v njihovih vrstah danes prav toliko poguma kot pred štirimi meseci. Rudarji ne bodo glede delovnega časa in kolektivne pogodbe za celo državo nikoli popustili. Delavski minister Maitland je odgovarjal Mac Donaldu na očitke, da vlada opravlja posle podjetnikov. Dejal je, da je vlada vse storila, da bi že prišlo do sporazuma, na nadaljne denarne podpore pa iz principijelnih razlogov ne more pristati. Da so se pogajanja razbila, so krivi delavci, ki naj pomislijo, da možnosti, ki so danes zanje ugodne, lahko v kratkem propadejo. — Konservativec Wragg je izjavil, da bi bili podjetniki pripravljeni skleniti kolektivno pogodbo za celo državo, če bi bile v pogodbi možne variacije za posamezne distrikte. Ta izjava je pomembna, ker je prva koncesija lastnikov rudnikov in je Wragg sam predsednik večje premogokopne družbe. — Lloyd George je ugotovil, da se rudarji junaško branijo, se ne dajo ukloniti z izstradanjem. Lloyd George je ostro napadel Churchilla, češ da se moti, če misli, da dela državi koristno delo, ko spravljata stotisoče državljani v ogorčenje proti vladni in državi in nima za te ljudi drugega kot izjemno odredbo. Churchill se kruto vara, če misli, da bo država vso to škodo mogla prenesti brez pretresov.

Churchill je nato zagovarjal delo vlade, se skliceval na reorganizacijske odredbe, ki jih je izdala vlada v zmislu predlogov strokovne komisije in zahtev rudarjev. Vlada upa, da bodo rudarji vendar našli nove predloge in stvarno bazo za pogajanja.

London, 2. sept. (Izv.) Izvršni odbor rudarske zveze je sklenil predlagati konferenci, katere se bodo udeležili delegati iz vseh rudarskih revirjev, da se da izvršnemu odboru polnomočje za voditev vseh pogajanj o rudarski krizi. Odbor bo tudi predlagal, da se nasprotni vlada, naj skliče novo konferenco, ki naj bi se vršila že prihodnji teden. Po vseh okoliščinah odhaja vedno večje število rudarjev na delo.

Kaj se godi doma

Igračkanje,

Maribor, 2. septembra.

Ne le, da so posamezniki med mariborskimi naprednimi krogi bili zelo nevoljni, da se je dosegla izprememba pravil Mestne hranilnice v tem smislu, naj ima mestna občina odločujočo besedo pri upravi. Prišli so drugi, ki so hoteli svoj lonček pristavit, pa ga je belgrajska upravna nerodnost prevzela.

Dr. Vekoslav Kukovec je bil namreč imenovan za komisarja Mestne hranilnice na mesto dosedanjega vladnega komisarja, oziroma zastopnika okr. glavarja dr. Ipavica. Dr. Kukovec je sedaj to mesto odklonil, ker noče biti komisar (pravzaprav tudi le kot odvetnik ne more biti uradni zaupnik vlade), pač pa bi mu prišlo biti gerent. Kako bodo zdaj ta voz razsekali, bomo videli. Eno pa pripomnimo:

Posamezniki in tudi nekatere politične skupine smatrajo zadevo Mestne hranilnice s čisto osebnega in političnega strankarskega stališča. Gre pač za to, da kdo dobi dobro mesto. Ker pa je danes običaj, pri kateri se bo tudi to razpravljalo, je prav, da se že zdaj javno poudari, naj občinski svet tako igračkanje z Mestno hranilnico bodisi od strani posameznikov bodisi tudi od strani vlade, najodločneje zavrne. Ta protest mora biti tako enodušen in tako jak, da ga bo slišal tudi Belgrad in da bodo utihnili vsi, ki tako resno in skupno gospodarsko zadevo, kot je Mestna hranilnica, gledajo s svojega osebnega ali partizanskega vidika. Učinek tega protesta mora biti, da se predložena izprememba pravil čimprej potrdi in da tako preneha igračkanje z zavodom, kar mu lahko obšutno škoduje.

Slabe posledice strankarskega imenovanja.

Vsa znamenja kažejo, da bo zamenjava dr. Leskovarja pri mariborskem okrajnem zastopu z Lipovškom rodila slabe sadove. V magdalenskem predmestju imamo: Pobreško in Ruško cesto, katero rabita mesto ter dežela, a jih je vzdrževal dosedaj okrajni zastop, ker je znal njegov bivši komisar, ki je obenem tudi mestni župan, spretno regulirati in odstranjevati spore med mestom in deželo radi prispevanja k vzdrževanju teh cest. Novi komisar radičevac bi se rad prikupil podeželskim občinam, ki rabijo ti dve cesti v pretežni večini in bo skušal vzdrževalna bremena naprtiti mestni občini. Radi Pobreške in Ruške ceste bo prišlo v najkrajšem času do spora med mestom in okrajnim zastopom. Zgolj strankarske spremembe na vodilnih mestih gospodarskih institucij rodijo vedno slabe in vsakemu napredku skrajno škodljive posledice.

Elektrifikacija vzhodne Štajerske.

Ze dalje časa se vodijo pogajanja med elektrarno Falo in občinami Središče, Ormož, Ljutomer in Mur. Sobota radi elektrifikacije omenjenih krajev. Med obema interesentoma pa so obstojale še nekatere sporne točke, ki so ovirale nadaljevanje.

K PLATNENI OBLEKI KUPITE PLATNENO OBUTEV

Moški 99°- ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

nje elektrifikacijskih del. Te dni se je vršila v Mariboru pod vodstvom vel. župana dr. Pirkmajerja seja zastopnikov falske elektrarne in vzhodnoštajerskih občin, na kateri je bil dosežen popoln sporazum, tako da se bodo dela lahko nadaljevala ter bodo omenjeni kraji že v kratkem dobili električno luč.

Poskušen samoumor v policijskem zaporu.

Včeraj se je delavec France Homec iz ljubljanske okolice hudo napil. Pustil je delo in rekel tovarišem, da naj dela bik, ki ima štiri noge, on pa da gre raje pit. In šel je in se ga je res že dopoldne pošteno nasrkal. Ker pa je tiste vrste človek, kakršnih je več, da postanejo pijani sitni, zbadljivi, prepirljivi in tudi nasilni, se je kmalu sprl s sopivci in je postal tako nasilen, da so morali poklicati stražnika. Ker pa tudi tega ni hotel ubogati in je še dalje rogovilil, ga je ta prijel in odpeljal v rdečo hišo na Bleiweisovi cesti. Policijski zapor so sicer v sodni palači, toda tudi na Bleiweisovi cesti imajo na dvorišču malo luknjo, katere vsa oprema je lesena prična in pa neka posoda, kateri pravijo arestanti v svojem žargonu »kibla«. No in tja notri, v to hladilnico za pijance, so vtaknili tudi Franceta. Mož je nekaj časa razsajal, nato je začel prositi, da naj ga puste, kar naenkrat pa je utihnil. Tista vrata imajo majhno okence, ki se zapira od zunaj z železnim pokrovčkom. To je opazovalno okno, skozi katero lahko čuvaj arestanta nadzoruje. In to okence je rešilo vročokrvnemu Francetu življenje. — Ko je pogledal stražnik, če ga je že zmaga la pijača in če je morda zasmrčal, je videl Franceta, ko je pritril na železno mrežo v oknu svoje naramnice, iz katerih je napravil zanjko in si jo ravno hotel natakniiti okoli vratu. Stražnik je seveda takoj skočil v celico, potesnil obupanega Francetja na prično in mu pobral vse, na kar bi se mogel obesiti. In Francelj se je vsedel na prično, pogledal še parkrat na okno in vrata, klonil glavo in — zaspal. In hud bo maček, ko se bo Francelj prebudil na trdi prični v ozki zamreženi celici.

Razne nesreče in zločini.

Nepreviden dijak. 13letni dijak Franjo Zidanes iz Gajve ulice v Mariboru si je prerezal vsled neprevidnosti na roki arterijo ter so ga morali prepeljati v bolnico. — Samomor. V bližini postaje Savski Marof je skočil iz vlaka s samomorilnim namenom Ivan Jakob, doma iz St. Jurja ob

juž. železnici. Ker se pri padcu ni dovolj poškodov, je potegnil še vojaški revolver in si pognal strel skozi glavo. Vzrok samomora so rodbinske razmere. — Nepreviden šofer. V torek zvečer je vozil s silno brzino po Jurjevski ulici v Zagrebu šofer Jagarček z enil tovarišem. Ravno na kritičnem mestu ceste mu pride nasproti drugi avto in šofer vsled velike brzine ni mogel več ustaviti voza. Zavozil je na hodnik in povozil dva pasanta. Enemu je silen udarec zlomil obe nogi, drugi pa je dobil več poškodb po vsem telesu. — Nesreča z rožjem.

Pri nekem svatovanju v Gackem se je dogodila težka nesreča. Neki fant je na vozu streljal iz revolverja, medtem pa se je splašil konj in se je napeti revolver fantu sprožil mesto v zrak v tovariša, ki je sedel poleg njega. Težko ranjenega so prenesli v bolnico, nespretnega fanta pa so aretirali. — Smrt v vrtnu. Na nekem izletu se je kopal v družbi svojih tovarišev ob izviru Trebišnjice v Bosni sodni uradnik Danilo Pejić. Naenkrat ga je zajel vrtinec in takoj potegnil o globino. Tovarishi so ga našli že mrtvega.

Slovenci v Italiji.

Za popolno ločitev od kulturnega vira.

Primorci so imeli pred priključitvijo k Italiji lastno kulturno središče, slovensko Gorico, ki je živel lastno življenje, iz katere je izšla marsikatera ideja, ki je zajela vse slovenske kraje. Takrat so imeli Slovenci v Gorici svoje srednje in meščanske šole, svoje knjižnice, svoja društva, svoje gospodarske organizacije in občinsko in deželno avtonomijo ter svoboden tisk. Danes vsega tega ni več. Deželnega odbora ni več, občinski sveti so odpravljeni, na deželi gospodari vladni uradnik poletstat, niti slovenske ljudske šole ni več, prosvetno delo se ovira na vse mogoče načine, fašisti hočejo imeti kontrolo nad gospodarskimi organizacijami. Odkod naj danes primorski Slovenec zajema duševno hrano?

Ko italijanske vlade niso hotele otvoriti nekdanjih slovenskih srednjih šol na Primorskem, je bilo pač naravno, da so šli dijaki drugam iskat tega, kar jim nova domovina Italija ni dala. Ali naj pustijo študije? Prišli so v Jugoslavijo, kjer so jim dali to, do česar so imeli sveto pravico, pa niso dobili v lastni državi. Tam so se izobraževali, končali srednje šole in se pričeli učiti tudi italijanskega jezika. Nato so se vpisali na italijanske univerze v Italiji. V začetku jim je bil studij radi nepoznavanja jezika nekoliko težaven, a pozneje so lahko študirali, ker so imeli dobro znanstveno podlago, ki jo more dati le šola v materinskem jeziku.

Sedaj pa se zaprejo primorskim dijakom tudi vrata šol v Jugoslaviji. Primorski dijaki ne morejo več v Jugoslavijo. Italijanski prefekti nočejo dati potnih listov več dijakom, ki se nameravajo vpisati v prve razrede jugoslovanskih šol. Vse prošnje so zaman. Nedavno smo zapisali, da bodo prefekti splošne omejitve glede izdajanja potnih listov izrabili v politične namene proti Slovanom v Primorju in posebno proti dijakom. To se sedaj tudi dogaja. Slovenec v Italiji se v lastni državi

vi ne more izobraziti na podlagi in v duhu svojega jezika, v inozemstvo ga tudi ne pustijo.

Potni listi za Jugoslavijo.

Italijanska vlada izdaja potne liste le v trgovske svrhe, dijakom od II. razreda dalje, ako dokažejo, da so vpisani v šoli in v slučaju izrednih dogodkov v družini (smrt, bolezen). Trgovcem mora dokazati, da potuje v trgovske svrhe, n. pr. s pismom iz Jugoslavije, ki je vidirano od italijanskega konzula. Kdor potuje radi bolezni svojega sorodnika, mora predložiti zdravniško izpričevalo, da je zadnji res bolan. Dijakom, ki hočejo v prvi razred jugoslovanskih šol, se potni listi ne izdajajo. Zelo, zelo težko dobijo potne liste dijaki II. razreda.

Naloge Reke po italijanskih načrtih.

G. Armando Giacconi je poslal uglednemu gospodarskemu dnevniku v Milanu »Il Sole« *serijo člankov o »jadranskih problemih« *in zaključni članek o Reki. V zadnjem pismu pravi dobesedno: »V prejšnjih pismih sem označil nekatere značilne poteze, na katerih stoji gospodarska bodočnost Reke in ki se lahko takole povzamejo: zbirališče za italijansko prodiranje v dežele vzhodne Evrope in pomorsko prehodnišče v bližnje in daljne zaledje ter iz njega.« *Giacconi nadalje ugotavlja, da je vsled razpada avstro-ogrsk. monarhije izključeno, da bi se pomorski promet zopet dvignil do predvojnih števil. Reki je treba zagotoviti življenje na drugi način: dvigniti je treba njeno industrijo, ki je danes na tleh. V »Kvarnerski ladjedelnici« *(bivši Danubius) je delalo pred vojno 3000 delavcev, danes samo 600; v tovarnah torpedov Whitehead dela manj ko 500 delavcev (pred vojno 1500), v čistilnici riža 234 (pred vojno 475). Približno en ko je z drugimi manjšimi tovarnami; splošno je delo padlo za 60 odstot. Popolnoma podleči pa sta morali 2 oljarni, nadalje ena pivovarna in tovarna metel; vsaka izmed teh je zavzemala od 11.000 do 17.000 kvadr. metrov. Te industrije je treba zopet dvigniti. Treba je kreditov, 25 milijonov, ki jih je dala vlada, ne zadostuje; vlada bi morala oprostiti reške industrialce vseh davkov. Nove industrije bi lahko uspešno konkurirale drugim v bližnjih državah, ker je v Italiji delavska moč cenejša.****

—O—

STRASNA SMRT POD POTNISKIM AVTOMOBILOM.

Alojzij Bunc, mladenič 24 let, iz Škrbine, se je v nedeljo vozil na kolesu iz Gorjanskega proti Komnu. Nasproti mu je privozil velik potniški avtomobil, ki vozi iz Komna v Trst. Bunc je padel s kolesa tik pred avtomobil, ki ga je nato povozil. Ubogi mladenič je bil na mestu mrtve.

*

Suša. Po deževnem vremenu je avgust prinesel zopet toliko zaželeno sonce. Zadnji teden pa je po Vipavskem in na Krasu zelo vetrovno in solnce močno pripeka. Kmetje govorijo že o suši; posevno poljski pridelki (turščica) že čutijo pomanjkanje dežja. Repa tudi zaostaja, tudi trti bi bil dež dobro došel.

KRANJSKO ORLOVSKO OKROŽJE PRIREDI DNE 12. SEPTEMBRA 1926 V KRIŽAH PRI TRŽIČU ORLOVSKI DAN.

Žrebanje se vrši 7. novembra 1926.

DRUTIVNI DOM V TRBOVLJAH

SREČKA št. 00059 SREČKA št.

EFEKTIVNE LOTERIE

dobovljena z odlokom Ministrstva za kmetijstvo z dnem 9. decembra 1925 pod št. 36318/1

Žrebanje se boče vršilo 22. avgusta 1926 pod državnim nadzorom

Djaničević za odbor *Jos. Javornik*

Glavni dobiček je hiša vredna 300.000 kron.

Dr. F. S.

Koroški motivi.

Kod po zemlji naši so se razbežali koroški plemiči: Ehrlich in Rožman in Kušej in toliki na odličnih mestih! Za vso Slovensko Koroško je domače intelligence: za slovenskega škofa in kapitel v Celovcu, za slovensko bogoslovje in gimnazijo in sodnijo in oblast celovško.

Kod po zemlji naši so se skrili od Einspielerja pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah do Grafenauerja v macedonskem Stipu: kakor korenike, neodoljivo rijoče v domačo koroško zemljo, bolešno nategnjene in napete in razpete daleč, daleč mimo doma po svetu okrog kakor zamrežene trte.

FR. KS. MEŠKO.

Čeprav mu je jezik še vedno po prleško tesan, tudi on je doma na Koroškem.

Sele.

Pod Uršljo goro tik koroške in štajerske meje je siva cerkva sv. Roka. Iz sosednjih far hodijo procesije k Sv. Roku, ki je priprošnjik za kužne bolezni.

Koroškim romarjem ugajajo štajerske ženske v rumenih rutah, ki kresijo ognje in kuhajo pod cerkvijo; če je čorba zelo umazana, jo prodajajo kot »črn kofec«*; če je svetlejša, kot »rjaj«*; in če je še svetlejša, pa kot »mlečen kofec. Štajerci so zelo podjetni ljudje in radi romajo s kotli in čebulo.**

Selski kmetje so raztepeni po hribih in globačah; še trideset kmetij ni — kako naj bi mežnar dostojno živel, če tako redko mrejo in se redko ženijo in rodijo?! Pa mežnar zase še misli ne; »za fajmoštra«, bo rekel, »ne bi hotel biti na Selih.«

»Nihče ni prosil za Sele, pa sem vedel, da a ne bom nikomur na poti.«

Komaj pa se je udomačil Meško na Selih, so se javljali kar za mahom še drugi prosilci. Nizka hišica je njegov dom, tako nizka, da visok župnik ne bi smel priti na to faro.

Selani pa so ponosni ljudje. Svojega župnika knjige so čitali, ko ga še poznali niso. Pa nanj niso ponosni radi teh knjig. Sele odkar je med njimi in jim je zlezlo v ušesa, da častijo njihovega župnika gospoda iz Slovenjegra Gradca in še druga neznanca posvetna in duhovska gosposka dol do Belega grada, od takrat se lopnejo ob prsa, kadar je beseda o Mešku.

Korošci pravijo, da so Selani zarobljeni. Te dni so dobili za svojo podružnico nov zvon; pa le železen z Jesenic.

»Da vas ni sram takega beraškega zvona! Železen je, pa še komaj tristo kil tehta,« *zasmejujejo Korošci.*

»Kaj?« *zavijejo Selani in udarijo po vsakem zlogu. »Tristo-štirideset kil je težak.«*

Mignon.

Ne vem, če je nered v njegovi sprejemnici vedno tako cenjalen. Pravil mi je o neki

sila zanimivi knjigi, — avtorja sem pozabil, naslov ji je pa tak-le nekako: »Die Kunst Meyers in der Anordnung seiner Gedichte.« *V Ljubljani so zelo duhoviti in ambiciozni literati. Dobro bi bilo, če se loti kateri teme: »Die Kunst Meško's, sich in dem chaotischen Kosmos seiner Schriften zurechtzufinden.« *Učen naslov in snov brezkontrolna ter vredna habilitacije.**

Preprosta je sobica, kakor pri popotniku, ki si bo mimogrede oddahnil, razložil je svoje stvari, da jih zopet poveže.

Na stenah je polno slik, med njimi so diplome iz Ormoža, Slovenjegra Gradca in s Sel, ovite s trakovi gledskih trofej.

In vse so vedre in pestre in cvetijo v gorečih bojah; ena ob oknu je majhna, v črnem okroglem okviru, črna in bela.

Plemenit je konj na njej, nozdrvi mu vro, oko mu je veliko in svetlo. In pred njim je dekle —

z velikimi očmi, plahimi in drznimi ob enem, vlažnimi od lepote in ozirajočimi se; z lasmi, ki prhujejo v drobnih nitkah —

in na istem žeblju, prav na istem žeblju, ki na njem visi ta slika, je z rdečo nitjo privezan železen križ in železni križ visi čez sliko, železni križ z razpetim Bogom...

Kdaj so zveneli zlati kodri z njegove glave! Pleša se blešči, čeprav je oko še tisto isto, sladko in čisto v trudnosti daljnih hrepenenj.

Mecen.

Ko je med vojsko blodil po koroški zemlji, zaznamovan sedemkrat kot veleizdajnik, je zašel v Podjuno.

Kako ne bi imel prijatelj, bloden in preganjan, velik in dober?

Kako ne bi imel prijatelj v težkih dneh, ko usiha duševna veličina in medli duševno bogastvo — zaradi kruha!

Kako je bila gorenjska ženica vesela, ko je vedril kralj pri nji!

Tako so bili prijatelj veseli, da so mogli dati kralju kruha.

Seveda!

Meško ima prijatelja in tovariša v Podjuni. Vzoren gospodar je in mogočno posestvo ima. Ko sta se srečala v tisti stiski, mu je prijatelj obljubil:

»Moko sem že pripravil jaz za Te. Ni ti je treba drugod kupovati.«

Silno vesel je bil Meško, da je prijatelj tako dober. Dobil je moko in navnil o priliki k prijatelju, da obračuna.

»Po eno krono in štirideset vinarjev Ti jo bom pustil kilo.«

Dober je bil prijatelj, krščanski je in bogat gospodar, ker za literaturo nima zmisla.

Ko se je Meško razgovoril še drugod, so se mu zarogali v obraz:

»Saj je moka po osemdeset vinariev!«

Dnevne novice

★ **Pojasnilo.** Nekateri delničarji Stavbinske družbe »Union« v Ljubljani so povzročili v »Jutru« št. 200 od 1. 9. 1926 notico, v kateri pojasnjujejo, da hotel »Union« ne jamči za obveznosti »Vzajemne posojilnice v Ljubljani«. V inseratih »Vzajemne posojilnice v Ljubljani« stoji namreč opazka, da nudijo varnost: »lastna palača, hotel Union, hiše in zemljišča«. Gospodarski krogi itak dobro vedo, kako je razumeti. Splošno znano je namreč, da je »Vzajemna posojilnica« lastnica nadpolovične večine vseh delnic »Stavbinske družbe Union v Ljubljani«. Ravno prizadeti tako občutljivi delničarji se dobro zavedajo, kakšno vrednost predstavlja ta večina delnic in kakšno varnost tvorijo te delnice za obveznosti Vzajemne posojilnice v Ljubljani. Če se upošteva, da je Stavbinska družba »Union« popolnoma nezadolžena, in če se ceni večinske delnice le polovico tako, kakor ceniyo ti prizadeti manjšinski delničarji svoje delnice, tvori ta lastnina delnic zelo trdno in solidno jamstvo za obveznosti Vzajemne posojilnice v Ljubljani. Mislimo, da je inserat Vzajemne posojilnice vsakdo pravilno razumel in da je to notico povzročila bolj škodoželjnost napram večinskemu delničarju kakor opravičena pravna in gospodarska občutljivost, da more vsled tega besedila v inseratu nastati kaka zmotna in kaka škoda. Ta škodoželjnost odseva čisto jasno iz stavka, da jamči za obveznosti Vzajemne posojilnice samo njeno premoženje, medtem tudi vrednost delnic hotela »Union«, kolikor jih pač poseduje Vzajemna posojilnica. Izgleda, kot bi se naravnost želelo, naj javnost razume to tako, da poseduje Vzajemna posojilnica samo nekaj komadov teh delnic. Čas bi že bil, da v gospodarskih zadevah publicistično preneha nastopati taka malenkostna škodoželjnost.

★ **Legitimacije za obisk Pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«** od 4.—13. septembra t. l. so že v razprodaji po 30 Din. Dobe se pri vseh večjih denarnih zavodih in pri Putniku d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta. Z legitimacijo je združen poljubno vstop v vse dele razstave in polovična vožnja po železnici. Priporočamo, da občinstvo pridno sega po njih in si jih že v predprodaji nabavi, da ne bo čakalo v gneči pri blagajnah ob vходу na razstavo.

★ **Društvo državnih cestarjev.** Po sklepu zadnje seje načelstva Društva državnih cestarjev SHS za Slovenijo se bo vršil 12. septembra t. l. v Celju prvi kongres državnih cestarjev, združen z občinim zborom društva. Dnevni red in ostala navodila prejmejo pravočasno vse skupine in člani z okrožnico. Prva navodila je tajništvo že razposlalo. Po sklepu načelstva morajo na kongres poslati svoje zastopnike vse skupine posameznih gradbenih sekcij, poleg teh pa se naj udeležijo tudi vsi zaupniki iz vseh prog. Kongres bo obravnaval pereča socialna in gospodarska vprašanja državnih cestarjev v Sloveniji in državi. Ponovno se bodo pretresale vse nerešene zahteve državnih cestarjev, ki jih je društvo že predložilo gradbeni direkciji in ministrstvu za jav-

na dela. Kongres bo razpravljal o razpoložljivih sredstvih, ki se jih bodo v bodoče posluževali državni cestarji v dosegu svojih pravic. Tudi o vprašanju deželnih cestarjev bo kongres razpravljal. Resolucije se bodo poslale vsem merodajnim činiteljem v upoštevanje in rešitev, delo novega odbora, ki ga bo volil občini zbor, bo pa usmerjeno tako, da se zahteve državnih cestarjev uresniči in pravice tudi dosežejo. Kongres začne zborovati ob 9 dopoldne v vrtni dvorani hotela »Beli vol«. Vabimo na polnoštevilno in točno udeležbo delegatov. — Načelstvo.

★ **Znižanje voznih cen na poštinih avtomobilih.** Minister za pošto in brzojav je odobril odlok, da se v področju zagrebškega ravnateljstva s 1. septembrom znižajo vozne cene za avtomobilni poštini promet od poldruega dinarja za kilometer na 1 dinar. Znižanje velja le za osebni promet, cene za prevoz prtljage ostanejo dosedanje.

★ **Za osebe, ki se želijo vseliti v Kanado.** Ker dela kanadski generalni komisariat v Parizu izselencem včasih velike težkoče, ker nimajo potrebnih listin in jim v mnogih slučajih ne izda potrebnega vizuma za pristop na kanadsko ozemlje, tako da pridejo mnogi izseljenci v materialne neprilike ter s tem povzročajo francoskim oblastim sitnosti, je francosko notranje ministrstvo izdalo obmejnemu uradom strog nalog, da se smejo pripuščati na francosko ozemlje preko oceanski izseljenci samo v slučaju, ako odgovarjajo sledečim prepisom: Vsak izseljenec mora biti v posesti: a) potnega lista, izdanega od pristojnih oblasti države, kateri pripada; b) voznega lista, veljavnega od domačega kraja do pristanišča v Kanadi; c) mora biti zdrav na telesu in duši (bolniki, čeravno so v teku popolnega ozdravljenja, so skoro vedno odbiti); d) za jugoslovanske državljane dovoljenje, izdano od enega treh komisarjev za vseljenje in kolonizacijo, poslujočih v Vancouver, Winnipeg ali Ottavi, ali pismeno potrdilo, izdano v domačem kraju po akreditiranem zastopniku Canadian Pacific Railway ali Canadian National Railway, ki jamči, da bo prizadeti dobil delo v Kanadi. To potrdilo mora biti opremljeno s sliko in podpisom izseljenca. Vsak izseljenec, kateri ne bo odgovarjal zgoraj omenjenim predpisom, bo na francoski meji strogo zavržen.

★ **Razprodajalec srečk efektne loterije** Društvenega doma v Trbovljah, kakor tudi vse druge, ki so srečke prejeli s položnico vred, prosi loterijski odbor, da se podvzajo z razprodajo srečk, ker čas zrebanja se urno bliža. Denar za razprodane srečke naj se nam takoj pošlje, da zamoremo knjige voditi v redu. Prosimo tudi one, ki so dobili po nekaj srečk, da srečk ne odklonijo ter nam nakažejo denar po položnici. Zrebanje se bo vršilo nepreklicno 7. novembra t. l. in smo dobitke pomnožili od 400 na 520. Glavni dobiček je novograjena hiša, kompletno pohištvo, kolo, šivalni stroj, dva soda vina, 2 zemljišča, harmonike, salonska ura itd. itd. Srečke lahko dobiš pri orlovskih odsekih, g. kaplanih na Štajerskem, najsigurneje pa pri Loterijskem odboru Društvenega doma v Trbovljah.

★ **Obiski tujcev v Dubrovniku.** V mesecu avgustu je bil obisk tujcev v Dubrovniku najštevilnejši v letošnji sezoni. Dubrovnik je obiskalo 4000 izemceev, največ med njimi je bilo Čehov in Nemcev.

★ **Elektrifikacija Osijeka.** Dela za elektrifikacijo mesta se bližajo že h koncu. Meseca oktobra bo dobilo mesto električni tramvaj.

★ **Še ni prepozno.** Da si naročiš srečko loterije izobraževalnega društva na Breznici. Če pa si jo že prejel, glej, da jo pravočasno plačaš ali pa vrneš, da ne boš trpel škode. Loterija ima nad 500 dobitkov v vrednosti nad

50.000 Din; vsaka srečka stane samo 5 Din. Naročiš na naslov: Izobraževalno društvo na Breznici, p. Zirovnica.

★ **Vojaška železnica.** S septembrom so začeli delati novo železniško progo iz Čekrke v Jasenice v Bosni. Proga bo dolga 3 in pol kilometra. Služila bo samo za vojaške namene in bo vezala zrakoplovno postajo v Jasenicah z glavnio progo.

★ **Stanovanje za akademike v Zagrebu.** Po nasilni deložaciji akademikov iz Djačkega doma na Ilici, so ti pričeli ponovno akcijo, da se zagurajo stanovanja za jesen. Na konferenci zastopnikov socialnega in prosvetnega ministrstva, dijaštva in univerze so določili, da ostane rezerviranih na Ilici štev. 88 250 postelj za dijake, na Josipovcu pa bosia na razpolago dve sobi za učenje.

★ **Vse one, ki jim pošiljamo naše okrožnice,** prosimo kar najljudneje, da blagohotno upoštevajo bedo naših sotrpinov in se odzovejo s kakršnimkoli darom ter tako olajšajo našo neizmerno bedo. — Podporno društvo slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

★ **Jesenska veselica v postonjski jami.** Dne 5. septembra se bo vršila v jami običajna jesenska veselica. Spored bo letos mnogo bogatejši in raznovrstnejši kakor v prejšnjih letih. V velškanski »Koncertni dvorani« bo sviral orkester, sestojec iz 88 prvovrstnih moči, a v »Plesni dvorani« bo igrala domača postonjska godba. Tudi v »Rajski jami«, bajno razsvetljeni, bo sviral izbran orkester, skrit v pragozdu stalagmitov. Za dobro postrežbo bo tudi preskrbljeno.

★ **Veliko od pomoč v pomanjkanju denarja** nudi »Kat. slov. prosvetno društvo v Sv. Petru pod Sv. gorami«, ki razpečevalcem družstvenih srečk plačuje celo s 40% zaslužka. Kdor namreč naroči in razpeča 100 srečk, ki se prodajajo po 10 Din, si lahko zasluži 400 Din. Pa tudi oni, ki samo razpečejo 10 srečk, dobe 8 srečke brezplačno. Po teh srečkah je veliko povpraševanja, kajti dobitki so dragoceni, kakor: nov, štirisedežni avtomobil, mlad konj, krava, radio-aparat, moško kolo, obleke, perilo, knjige, servisi itd. Vseh dobitkov je 1000. Za naročilo srečk zadostuje dopisnica, ki jo je nasloviti na »Loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami«.

★ **256 stavbenih dovoljenj za nove zgradbe** je bilo podeljeno v Zagrebu od 1. januarja do 31. julija t. l. Od teh zgradb je večina priličnih-zakasnih hišic. Brez dovoljenja pa je sezidanih oz. še v gradbi 250 hišic.

★ **Požar v lepoglavski kaznilnici.** V noči od torka na sredo je izbruhnil nenadoma požar v gospodarskih poslopih kaznilnice. V skednjih je bilo nad 60 voz sena, ki je bil hipoma v plamenih. Skednji so pogoreli popolnoma, sosedna poslopja pa so ognjegasci rešili pred požarom. Ogenj je bil gotovo podtaknjen na več mestih, ker je ogenj izbruhnil tako nenadoma. Ni izključeno, da so zažgali kaznjenci, ki so se ta čas še sprehajali v bližini gospodarskih poslopij.

★ **Kongres pravoslavne duhovščine.** V sredo se je pričel v Novem Sadu kongres pravoslavne duhovščine. Kongresa se udeležujejo tudi minister za vere Miša Trifunović, bivši minister Voja Janjić in nar. poslanec Popović.

★ **Mornarski dan v Splitu.** 5. in 6. septembra priredi Jadranska straža v splitski luki običajne vsakoletne svečanosti. Vršile se bodo veslaške in plavalne tekme. V ponedeljek, 6. septembra popoldne se bo vršil spreved okinčanih ladij, kateremu bo prisostvoval tudi prestolonaslednik Peter. Poseben odbor bo dočel nagrado za najlepše okrašeno ladjo.

★ **Prenos kosti od Avstrijcev obešenih kmetov.** V nedeljo 5. septembra bodo ob velikih slovesnostih, katerih se bodo udeležili tudi zastopniki vojaških in civilnih oblasti, prenesli kosti kmetov, katere so Avstrijci obešili na sarajevskem polju v srbsko pravoslavno cerkev v Blažaju.

Kmetijska razstava na Ljublj. velesejmu

bo imela za razstavilalce le tedaj prav poseben pomen, ako

z oglasi

v našem časopisju opozore široko javnost na razstavljene predmete!

Storite to takoj, ne bo Vam žal

★ **Dežne plašče** vseh vrst in črne sukne — posebno za gg. duhovnike — ima vedno v zalogi F. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19.

★ **Od 28. avgusta do vstevši 15. septembra** nudi naša domača tovarna čevljev Peter Kozina & Ko., Tržič vsem konsumentom izredno priliko za nakup vsakovrstne obutve po znatno znižanih cenah. Ta ponovna odločitev zasluži izredno pažnjo osobito od strani starišev šolske mladine, ki se jim nudi ugodna prilika, da si za nizko ceno nabavijo čevlje najboljšje kvalitete.

Ljubljana

© **Vodstvo po umetnostni razstavi obeh Magoličev** bo v nedeljo dne 5. sept. ob 11. uri dopoldne v Jakopičevem paviljonu. Opozarjamo občinstvo na to izredno zanimivo razstavo dveh autodidaktov, ki dokazujeta, da se tudi z resno voljo, vztrajnostjo in ljubeznijo do umetnosti da nadomestiti akademija.

© **Stanovanja za praviški kongres.** Kongresnih udeležencev je prijavljenih preko 1200. Po hotelih je bilo mogoče osigurati stanovanje samo za okrog 80 oseb. Na skupna prenočišča je doslej spravljeno okrog 450 oseb. Odštevi domačine ostane še okroglo 600 oseb za nastanitev po sobah. Polovica teh bo nastanjena s pomočjo stanovanjskega odbora tukajšnjega velesejskega urada, za drugo polovico pa moramo apelirati na uvidevnost in požrtvovalnost ljubljanskega meščanstva, da jo sprejme pod streho. Ponovno torej naprošamo cenjeno občinstvo, zlasti pa pravniške kroge, da nam odstopi vsako razpoložljivo prenočišče in da ne dopusti, da bi morali udeleženci kongresa nočiti s svojimi programi v vagonih na ljubljanskem kolodvoru. — Stalni odbor za kongres pravnikov.

© **Pokrajinska razstava velesejma.** Stanovanjski urad prične poslovati v permanenci od 3. septembra dalje na glavnem kolodvoru. Tu se sprejemajo tudi prenočišča za kongres pravnikov. — Številka telefona 736.

© **Konservatorij in šola glasbene Matice v Ljubljani.** Iz konservatorijske pisarne smo prejeli sledeče obvestilo: Vpisovanje v oba

K ČISTI OBLEKI

RABITE ČISTO OBUTEV

Moški 99°- Ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

K BELI OBLEKI

KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99°- Ženski 65°-
Otroški 49°-

Bata

»Naredi mi pesem!«

Pismo piše župnik trbojski, za njim še župnik kotuljski:

Dragi sobrat! Zvonove bomo vlekli v zvonik. Naredi pesem!

Libeljski župnik je menda že poprej rohnal, da se Meško vdaja takemu kovaštvu. Še bolj bo, ko izve za Kotlje in Trbojnje.

No, Meška še pač ni okužila ljubljanska nadutost. Pri nobeni anonimni klikli ni včlanjen, zato se bodo »d. d. za medsebojno hvaljenje« zgražale nad dekadenco soustvarnika »moderne«, ki župnikom dobavlja deklaracije.

Taka je še nenatisnjena, izpričano izvirna Meškova zvonovom-staroslavne hotuljske fars, zapisana zategadelj, da si jo prikojijo, kjer bi jo rabili:

Po čem smo dolgo hrepeneli, se danes bode izpolnilo, kar tolikrat smo si želeli — spet s tremi danes bo zvonilo.

Kar nam je vojna kruta vzela, so verniki spet oskrbeli: do zdaj sta dva samo zvonila, od zdaj trije nam bodo peli.

Na čast Bogu bodo zvonili, na čast nebes, zemlje Kraljice, Marjete čast bodo znali, device, svete mučenice.

Vsem k Bogu bodo nam klicarji, klicarji za molitev zbrano, klicarji sem, ko na oltarji bo Jagnje božje darovano.

Nihče glasu njih ne presliši, nihče se naj jim ne ustavi, na klic njih hiti k božji hiši — in bliže boš nebeški slavi!

In naj nekoč nam vsem zvonijo, ko loči duh se iz telesa, ko truplo v zemljo položijo, spremijo dušo naj v nebesa!

Interview.

»Odkar so mi poklonili »narodni dar«, se nekateri bojijo, da se bom zadušil v denarju. Pišejo mi, da bi podprl vse razne dobrodelnosti; kar cele društvene domove naj bi jim zgradil.«

Narodil smo, v svojem »narodnem daru« še mnogo manjši kot v resnici: osemindesetstotno dinarjev...

»Umazano se bi mi zdelo, trošiti ta denar za vsakdanje življenje; za knjige in književnost mi je.«

»Mörkeja zdaj največ čitam. Kajne, danes ga štejejo med velike? Ščasoma se uveljavi vsak, ki kaj velja.«

Govori o Stormu in Dehmelu, o francoski liriki, zna povedati številko »Ljubljanskega

Zvona« in »Našega doma«, točno in nezmotljivo, kakor da ima vse do platnic v glavi.

»Wittiga se bom lotil. Pa moram poprej prositi škofa, da mi dovoli za daljnja tri leta, čitati z indeksa. Lani sem na nekakovi primici videl, da ga je vsa naša mladina polna.«

Menda se naša mladina že trezni. Morda ne le radi indeksa, temveč bolj radi tega, ker so odkriti tuji zemelji.

»Ne ugaja mi mladina, ki hoče široko in vseznalsko oblastno besediti. Domišljava je, pustolovska bo. Preveč groma v nabreklih besedah, pa malo tihega, plodnega ustvarjanja. Menda se malo učijo?«

»V Mariboru je zdaj Malešič.«

Saj res! V Mariboru poganjajo Muze: Glasar je lirik, Malešič epik, Stabej dramatik, odkar je udaril z »Zakonom treh.«

»Od Malešiča sem si že pred leti mnogo obetal. Pozneje je umolknil. »Kruh« v Mladiki mi zelo ugaja. To je sploh najboljša književna stvar v letošnjem letu.«

»Nekoliko se mi je res zamerilo, da se mariborsko gledališče ni spomnilo petdesetletnice. »Pri Hrastovih« je edina štajerska drama, pa baš Maribor ni moral mimo nje.«

Hm, gospod Bratina, ste le malo primorskega krajevnika? Na »Hrastove« ste pozabili, z »Grehom« nas oblagodarih. Remeč, Bevk, Cerkvenik — bolj še bi želel Meškovo poslanico Tinetu Bratini...

»Zdaj pišem »Življenj«. Trilogijo, za Dom in svet, Dichtung und Wahrheit...«

Razgovoril se je o Ljubljani: o Medvedu in Finžgarju; o Koblerju, o ženskem režimu, ki ga je moral spoznati Gradnik kot najvišji estetsko-kritični forum; o Vidmarju, ki je mojštroval celo Zupančiča.

Ko da niso Sele gorsko selce, ko da je včeraj in danes še bil z vsemi.

»Aškerca sem nekoč vprašal: No, kako ti je v Ljubljani? — Pusti me! Sem vesel, da nobenega ne vidim.«

Pod Uršljo goro so razbočene rebri in ko hodi Meško po travnikih mimo selišč, ga od vsepovsod pozdravljajo in vsepovsod odzdravljajo z milobo in prisrčnostjo.

Kako bi mogel biti drugod ko tod, koder je zemlja oprana do koščevja in ni naplaščenih laži!

»Svet gospod so.«

Daleč naokoli ga ljudje vedo. Bolj ko za pesem njegovo, vedo za svetost njegovo.

Z žametno nežnostjo Vas bo sprejel in če ste trudni, Vam bo lepo pri njem.

Ves je kakor utrip tožnega koroškega napeva in za gorami mehkih oči sanja solnčna pesem njegovega svetega iz Assisija.

DNE 5. SEPTEMBRA BO OKROŽNA PRIREDITEV V DOMZALAH. NAJBOLJ ZANIMIVA TOČKA BO TEK NA 1000 METROV!

zavoda se vrši še v petek in soboto od 9. do 12. uri dop. in od 3. do 5. ure pop. V ponedeljek, dne 6. t. m. popoldne ob 3. uri se začne redni pouk v vseh instrumentalnih predmetih in v solopetju. Urnik teoretičnih predmetov se objavi tekom tedna. Vsi gojenci, ki so v šolskem letu 1925-26 že obiskovali pouk na Glasbeni Matici, naj pridejo v ponedeljek ob 8. uri vsak v sobo svojega lanskega učitelja. Na novo vpisani gojenci pa naj se zbere isti dan v pevski dvorani, to je soba št. 14 poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici, radi razdelitve posameznim učiteljem in sicer v sledečem redu: Na novo vpisani gojenci klavirja ob 3. uri pop., vijoline ob 4. uri pop., solopetja ob pol 5. uri pop.; klavirja in vijoline na konservatoriju ob 5. uri pop., gojenci instrumentalnega pouka (čelo, klarinet, pozavna itd.) pa ob pol 6. uri pop. Sprejemni izpiti na novo vpisanih konservatoristov se vrše v ponedeljek 6. t. m. dopoldne v sobi št. 15 v Vegovi ul. in sicer je sprejemni izpit iz klavirja ob 9. uri dop., iz solopetja ob 10. uri in gosli ob 11. uri dop.

V učiteljski zbor ljubljanskega konservatorija sta na novo vstopila gg. Ivan Noč in Anton Ravnik. Ivan Noč je absolvirал mojstrsko šolo »Neues Wienerkonservatorium« na Dunaju in je lansko leto tam tudi že poučeval. Anton Ravnik pa je dovršil dveletno mojstrsko šolo praškega državnega konservatorija v Pragi in Brnu. Oba gospoda sta priznana in odlična pianista. Tako je klavirski pouk na konservatoriju poverjen sledečim profesorjem: gospej Švajger-Smalčevi, Ivanu Noču ter Antonu in Janku Ravniku. — Ravnateljstvo opozarja vse gojence, da se v interesu rednega pouka vpišejo vsaj do sobote 4. t. m.

5. redni občni zbor Šentpeterske orlovske srenje v Ljubljani se vrši ob pol 7. uri zvečer v Zadrugi gospodarski banki. Pozivam odsekovne odbornike, da se občnega zbora vsi zanesljivo in točno udeležijo. — Predsednik Gradišek.

Do 200 je že prijavljenih padlih oziroma umrlih tovarišev iz svetovne vojne v šentpeterski fari v Ljubljani, vsak dan nam javljajo še nova imena, vendar prosimo, da zamojemo čimprej zaključiti naš seznam, da še ostali javijo imena bodisi v šentpeterskem župnišču ali pa v pisarni g. Zupančiča na Ahačjevi cesti št. 15.

Miklošičev spomenik. Včeraj popoldne so odstranili s spomenika cvetlično vazo, ki je bila postavljena na visokem, umetniško izdelanem podstavku, in so postavili na njeno mesto doprni kip slovitega slavista Franceta Miklošiča. Doprni kip je jako lepo izdelan, posebno glava in obraz sta jako izrazita. Kip je visok približno en meter in tehtal je 800 kg. Kdaj bo slavnostno odkritje spomenika, še ni znano. Dalje so postavili sporedno s spomenikom na obeh vogalih poldrugi meter visoke podstavke, v katerih sta utrjena dva kovinska cilindra par metrov visoka. V ta dva podstavka prideta dva po 16 m visoka droga za izobešanje zastav.

Ljubljanska porota. Za porotno zasedanje, ki se odpravi v ponedeljek dne 13. septembra, smo že objavili 5 razpisanih obravnav. Sedaj pa ste določeni še dve novi obravnave in sicer v četrtek dne 16. septembra. Prva obravnava se bode vršila proti Dominiku Brvarju in sicer zaradi polistva. Ta obravnava bo tajna. Bolj zanimiva pa bo druga obravnava in sicer proti mlademu fantalinu Ivanu Metelku, ki je obdolžen poskusnega rop in navedbe napačnega imena. On je izvršil namreč znani vlom, o katerem smo svoječasnno že veliko pisali, v Komačevo menjalnico v Kolodvorski ulici. Fant, ki se je nalezil indijanske romantike brzkone iz razburljivih indijanc, je šel namreč z dvema tovarišema v Komačevo menjalnico in je vprašal po kurzu dolarja. Ko je gospa Komačeva, ki je bila sama v menjalnici, gledala najnovejše kurze, jo vsega fant z gumijevko, podobno policijskim pendrekom, po glavi, da je žena omahnila. Kljub precej težkemu udarcu pa je še zaklicala na pomoč. K sreči je čul ta klic lastnik sosedne menjalnice, sin posestnika in hotelirja g. Miklič, ki je takoj priskočil na pomoč. In le njemu se je zahvaliti, da se je Metelkotu rop ponesrečil. Metelko je s tovarišema takoj pobegnil, toda Mikliču se je posrečilo, da ga je vjel in predal stražniku.

Tatvina žicovodnih kolesčkov. Na železniški progi in sicer od Kodeljevega posestva pa do onostran ljubljanskega kanala je pokradel nekdo po brzovoznih drgovih 18 kosov žicovodnih kolesčkov v vrednosti 720 Din. Tatvino so izvršili brzkone razposajeni paglavci, ki jih bodo rabili za igračo.

Razne tatvine. Tatovi nimajo počitnic. Tako beleži dnevna kronika od včeraj zopet tatvine. — Jožeta Ferkula iz Glinc, Tržaška cesta 13, je prijavila, da se je splazil v noči od 28. avgusta pa do 1. septembra v njeno stanovanje neznan tat. Ukradel je iz nezaklenjene omare 25 bankovcev po 100 Din. Žena je imela ta denar v kuverti skrit in založen med perilom. — Izpred prvega oddelka deželne bolnice pa je bilo ukradeno Francetu Hočvarju iz Zapog pri Ljubljani črno pleskano kolo, vredno čez 1000 Din. — Žužek Janez, posestnik iz Peči pri Grosupljem, se je pripeljal s svojo ženo v Ljubljano. Koleselj in konja sta pustila pri Putrihu na Dolenjski cesti in sta šla v mesto po opravkih. Ko sta se po opravljenih opravkih vrnila zopet nazaj, sta opazila, da jima je ukradel med tem časom nekdo iz koleslja dve usnjati blazini rujave barve, vredni 250 Din.

Policijski drobiž. Policija je včeraj aretirala dva delavca, ki sta osumljena, da sta ukradla svojemu tovarišu Francetu Mahkocu 800 Din gotovine. Prijavljenih pa je bilo več tatvin, kako tatvina usnjatih blazin za vozove, vrednih 250 Din, tatvina kolesa, tatvina denarja v znesku 2500 Din, ki je bil ukraden neki Jožeti Ferkula, dalje prijava, da se pogreša neki Anton Maček, dalje slede razne prijave radi pijanosti in nočnega razgrajanja po ulicah in končno je prijavljenih zopet 13 slučajev prestopkov cestno-policijskega reda.

Pobeg ali samomor. Trgovec Viktor Oblak na cesti na Loko št. 18 je prijavil, da je odšel iz svojega stanovanja že 25. avgusta zjutraj delavec Anton Maček in se ni še do danes ni vrnil. Mož je vdovec, okoli 50 let star in drugače miren človek. Mož se je prejšnji dan nekaj spril, drugi dan pa je zaklenil svojo sobo in odšel. Par dni pred odhodom je govoril svojim tovarišem, da mu je postalo življenje ključno in pusto in da nima zanj nobene vrednosti več. Tudi drugače je večkrat govoril o samomoru, češ, da je sit tega praznega življenja, ki ga ima po izgubi družice. Odšel je od doma v delavski obliki z nahrbtnikom na rami, kakor je hodil na delo.

Romanje na Sv. Goro pri Gorici.

Odpeljemo se v soboto, 4. t. m., ob 6.23 zjutraj iz Ljubljane in se vlak ustavi na vseh postajah od Rakeka. Kdor vstopi v vlak v Ljubljani in se vrne do Ljubljane, kupi v Ljubljani vozni listek za vso vožnjo do Rakeka in od Boh. Bistrice do Ljubljane. Vožnja stane 27.75 Din. Istotako kupijo vsi vozne listke na drugih postajah do Rakeka in velja ti listki nazaj domov do vstopne postaje: za vso vožnjo bo plačati na Brezovici 27.75, Notranje gorice 29.50, v Preserju 27.75, v Borovnici 29.50, Verdu 29.50, v Logatcu 27.75, v Planini 27.75 in Rakeku 29.50. Kdor se bo vozil od Ljubljane proti Rakeku v nedeljo zvečer z brzovlakom, ki se ustavi v Borovnici, Logatcu in Rakeku, bo doplačal povzico za brzovlak v Ljubljani nazaj grede. — Kdor se misli na progi Boh. Bistrice—Ljubljana kaj ustaviti, ta pa mora kupiti pri vstopni postaji do Rakeka državna meja polovični vozni listek in ravnotako na Boh. Bistrici do one postaje, kjer misli izstopiti. Za Italijo bo kupil vozne listke odbor, skupno za celo proggo od Postojne drž. meja do Podbrda državna meja. — Legitimacije vzemite s seboj! Kdor se pripelje v Ljubljano po drugi progi, n. pr. z Dolenjskega, Kamnika itd., naj kupi od vstopne postaje do Ljubljane cel vozni listek in naj ga pusti žigosati z mokrim žigom odhodne postaje. V Ljubljani naj listka ne odda, temveč shrani. — V Trst pridemo okrog pol dne in ostanemo tam do pol sedmih zvečer. — Kdor bi hotel v Italijo dalj časa ostati, mora imeti svoj lastni potni list z vizumom. — Iz Gorice odhajamo proti Podbrdu v nedeljo popoldne okrog 2. ure. V Podbrdu pridemo okrog 4. ure popoldne. V Boh. Bistrici smo okrog tri četrt na šest, na Jesenicah okrog tri četrt na sedem, v Ljubljani malo čez 9. uro zvečer. — Vsak naj se brezpogojno pokori rediteljem!

Maribor

Važna seja mariborskega orlovskega okrožja se vrši danes, v petek, ob pol 7. uri zvečer.

Pevke in pevci »Maribora«! Čas našega dela je zopet prišel. Vsi, ki ste bili lani v našem pevskem krogu, in vsi, ki želite letos pristopiti, ste iskreno vabljeni, da pridete v ponedeljek, dne 6. septembra, ob pol 7. uri zvečer na prvi skupni sestanek v pevsko sobo Slomškov trg 20. Nekatere smo vabili ustno, nekatere pismeno, pa če kdo ni prejel drugega vabila, naj sprejme to-le notico kot vabilo. Začnimo točno in z veseljem!

Pevsko društvo »Drava«. Vsi člani in članice pevskega društva »Drava« se tem potom obveščajo, da se prično drugi teden zopet redne pevske vaje ob istih dnevih kot v prejšnji sezoni. Za pevce preko Drave v deški šoli ob pol 8. uri, za pevke ob 7. uri na realki. Apeliram na vse, da se navedenih ur točno držijo. Ker stojimo pred izvajanjem večjih del, bi želel pri zboru nekoliko pomnožiti zlasti pri sopranih, predvsem pa altih. Stari pevci in pevke, pripeljte novih moči, ki bi imele pred očmi le resno in smoteno delo v agilnem kulturnem pevskem društvu »Drava«. V ponedeljek naj se javijo vsi stari in če mogoče novi člani, v torek pa stare in nove članice pevskega zbora, da se dogovorimo vse nadaljnje. — Pečovodja.

Koncert Oficirskega doma v Mariboru se vrši v ponedeljek, dne 6. septembra, ob 20. uri v dvorani gledališke palače v 1. nadstropju. Vstop je dovoljen le z vabilom.

Šola Glasbene Matice. Sprejem in vpisovanje gojencev v šolo Glasbene Matice se začne dne 6. septembra t. l. Vpisovalo se bo dne dnevno izven nedelje od 10. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Bivši gojenci Matice naj prinesejo s seboj zadnje letno šolsko naznanilo, novinci pa zadnje izprijetovalne drugih šol. Redni pouk se prične dne 15. septembra. Poučuje se: klavir, gosli, viola, violoncello, kontrabas, harfa in pihala. Na zavodu se vršijo tudi skupne vaje (ensem-

ble) za orkester, mladinsko petje, glasbeno teorijo in komorno glasbo.

Izlet k ruški koči priredi v nedeljo, dne 5. t. m., savinjska podružnica SPD. Na vrhu pri Arehu sprejmejo savinjske izletniške člani podravske podružnice SPD iz Ruš. Tudi iz Maribora obeta biti obisk zelo številen, tako da se bo v nedeljo pri ruški koči vršil pravi planinski dan.

Spomenik pokojnemu msgr. dr. Ant. Medvedu. Odbor za postavitev spomenika blagopokojnemu msgr. dr. Antonu Medvedu je sklenil zaključiti nabiranje prispevkov za spomenik s 15. septembrom. Spomenik bo postavljen na pokopališču do Vseh svetnikov.

Vprašanje profsorskega zbora na novo ustanovljeni trgovski akademiji postaja precej aktualno. Letos se odpravi na novem zavodu prvi razred. Novi trgovski akademiji sta dodeljena kot profesorja g. Mravljak in g. Filip Gasparin, ki sta bila dosedaj na tukajšnji realki. — Za suplenta na mariborski gimnaziji je imenovan g. Strniša.

Specialist za kirurgijo dr. Mirko Černič se je povrnil z dopusta ter zopet ordinira v Mariboru, Trg Svobode 6.

Sprejemnega izpita na humanistični gimnaziji v Mariboru dne 1. septembra se je znova udeležilo 25 učencev. Od teh jih je 22 preizkušnjo napravilo. Pri prvem izpitu ob sklepu šole je bilo sprejetih 97 učencev. Tako bo posečalo prvi gimnazijski razred nad 120 učencev.

Uradne ure v bankah od 1. septembra dalje so zopet od 8. do 13. in od 3. do 6. ure.

Nemška paralelka. Nemški krogi zahtevajo za svojo deco posebno paralelko na osnovnih in meščanskih šolah.

Konjska dirka na Teznu. Konjska dirka na tezenskem dirkališču se bo vršila dne 5. in 8. septembra ob pol 15. uri. Prijave glede udeležbe so izpadle tokrat zelo povično. Zagreb se bo udeležil s 6 konji, med temi bo dirkal v celi Jugoslaviji najbolj hitri žrebec. Ljutomer bo postavil na dirkališče 6 konj, kobilarna Turniš se bo postavila z najboljšimi dirkači in tudi Maribor bo sodeloval tokrat pri dirki s 5 konji. Za oba dirkalna dneva se obeta lepo vreme in bo torej tudi udeležba obilna.

Nakup avtomobila za požarno brambo. Mariborska požarna bramba je kupila pred dnevi še precej dober tovorni avto za 64.000 dinarjev. Ta avtomobil se bo porabljal za prevažanje cevi, ako bo morala požarna bramba kam dalje na delo. Mariborska pož. bramba in rešilni oddelek imata v celem: 6 avtomobilov, 4 brizgalne in 3 pare konj.

Ta prepoved bi pač bila umestna. Mariborski Glavni trg, ki se uporablja tudi kot tržni trg, je vsako dopoldne natlačen kupoval in prodajalk zelenjave. Skozi množice žensk se človek komaj prerije. Pred nekaj meseci se je razpasla razvada, da jemljejo dame s seboj na trg volčje in druge pse. Vsako jutro kar mrgoli teh pasjih kosmatinov na trgu, ki se spopadajo med seboj ali pa skoči kateri v otroka in nastane krič in vik. Mestna občina in policija bi morali prepovedati to razvado, ki samo ovira promet in straši deco. Če že spadajo psi na ulico, na tržni trg pa gotovo ne, in to še ob času, ko je ta najbolj obljuden.

Zabarikadirane ceste. Radi regulacijskih del v začetku Pobreške ceste je ta del ceste popolnoma za vsak promet zaprt. V tem delu se nahaja tudi nekaj trgovin, do katerih je vsak dohod nemogoč. Mogoče bi se dalo na kak način urediti, da bi bil dohod za pešce mogoč. Regulacijska dela bodo trajala precej dolgo in če bo cesta ves ta čas zaprta za vsak osebni promet, bodo lastniki trgovin in prebivalci v tem delu ulice precej težko prizadeti.

Celje

Celjska orlovska družina priredi v nedeljo, dne 5. septembra, ob 3. uri popoldne svojo prireditev pri g. Janiču na Rabnem. Ob 2. uri popoldne odkorakamo skupno z godbo od hotela »Beli vol« na Babno, kjer se vrši takoj nastop članov, članic, mladcev ter obojnega naraščaja z orodno telovadbo. Po nastopu domača zabava z bogatim sporedom na vrtu g. Janiča brez vsake vstopnine. Sodeluje polnoštevilno železničarska godba iz Celja. Celjani, покаžite, da ljubite našo mladino!

Dodatno k novici o vpisovanju na Glasbeni Matici v Celju, katero se vrši od 1. do 4. septembra t. l., sporočamo, da se redni pouk prične v ponedeljek, dne 6. t. m. Vabijo se vsi učenci, da se polnoštevilno odzovejo, ker je važno glede razdelitve urnika.

V interesu javne varnosti je, da se leseni kapucinski most čez Savinjo popravi. Nekaj desek na onem delu, ki je namenjen za pešce, je udrtih, ker so že preperle in trhle ter se lahko v slučaju znatnega osebnega prometa pripeti težka nesreča.

Uradni dan zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v Celju in celjski okolici, da uraduje zbornični referent za Celje v torek dne 7. septembra t. l. od 8—12 v ravnateljski sobi Prevozne družbe (poslojpe carinarice).

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Naknadno vpisovanje gojencev in gojenk za šolsko leto 1926-27 bo v ponedeljek

13. septembra od 9—11. — Razredni (ponavljalni) izpiti se bodo vršili 9., 10. in 11. septembra. Njih spored je razviden iz zadevne objave na uradni deski. Prošnje za učne knjige iz podporne zaloge je oddati do ponedeljka 13. septembra do 12. ure. — V torek 14. septembra je ob pol 9 otvoritvena služba božja v Marijini cerkvi. Nato se zberejo gojenci in gojenke v svojih razredih, kjer se jim objavi in razloži šolski in disciplinarni red ter urnik. V sredo, 15. septembra je reden pouk. — Ravnateljstvo.

Na novo šolsko leto dobite v Slomškovi zadrugi tik Marijine cerkve v Celju vse šolske knjige in šolske potrebščine po najnižjih cenah. Prepričajte se sami.

Krajni šolski sveti dobijo pri Slomškovi zadrugi v Celju vse šolske potrebščine po najnižjih cenah. Pri večjih naročilih znaten popust.

Ptuj

Zrebanje kolesarske loterije. V nedeljo dne 22. avgusta se je vršilo zrebanje efektne loterije kolesarskega kluba »Zvonček«, in sicer v gostilni Zorec, Krčevina pri Ptuj, ter so bile izžrebane naslednje številke: 401, prvi dobiček, dirkalno kolo; 6, drugi dobiček, dirkalno kolo; 544, kompletna garnitura gumijev za kolo; 379, isto; 225, plašč za kolo; 110, isto; 210, gumijeva cev; 217, isto; 363, isto; 41, razne kolesarske potrebščine. — Posestniki izžrebanih srečk se morajo najdalje v teku šestih tednov oglašiti pri društvenem blaginiku in dobitke prevzeti, sicer zapadejo po tem času v prid društvu.

Trbovlje

Pozen roj bučel. V sredo so pri posestniku in čebelarju Dernovšku ali po domače Melaču v Trbovljah rojile čebele. Za zakasneli roj so se naši čebelarji zelo zanimali.

Odpust delavcev. Na zapadnem okrožju je bilo 31. avgusta odpuščenih zopet deset rudarjev. Ker so se rudarji že pomirili po redukcijah pred meseci, vprašujejo, kaj bi bilo vzrok odpustu sedaj na zimo?

Obrtniki! Volilni shod obrtnikov se bo vršil pri Fortetu v nedeljo 5. septembra ob pol 2. Govornika prideta iz Ljubljane. Obrtnišvo vabilo!

Osebnost. G. dr. Jenšterle, rudniški zdravnik, je odšel na dopust. Nadomestuje ga rudniški zdravnik g. dr. Cizelj.

Hrastnik

Ogled stavbišč za šolo. V nedeljo se bo vršil ogled stavbišč za dolsko in hrastniško šolo od strani strokovnjaka, ki ima nalogo od okrajnega glavarja, da preišče, ali je omenjeni svet sposoben za stavbišče.

Umrla je vpokojenka Verdaž v Studencah. Pogreb pokojnice je bil v sredo ob 8 zjutraj v Trbovljah. Pokojnica je bila vzgledna krščanska žena. Bog ji daj večno plačilo!

Ljubno ob Savinji

Romanje k Sv. Križu smo imeli dne 24. in 25. avgusta. Romanja, ki ga je jako spretno aranžiral naš g. kaplan Ocvirk, se je udeležilo okrog 40 oseb. Bilo je jako lepo vreme in romarji so se vrnili domov polni zadovoljstva.

Konstancijeva nedelja. Dne 29. avgusta smo obhajali Konstancijevo nedeljo pri naši podružnici na Rusuljah. Ob 10 se je vršila procesija s presv. Rešnjim Telesom, nato pa sv. maša. Ljudi je bilo precej, toda sejmariji niso imeli mnogo kupecv.

Popravljanje kaplanije. Nedavno je »Slovenec« poročal, da nameravajo nekateri prodati kaplanijo. Ko so pa uvideli, da tega ne morejo storiti, so postali zadovoljni s tem, da jo sedaj popravljajo in bodo oddali spodnje prostore v najem. Zato zdaj tiste prostore renovirajo, sicer bolj počasi, toda tudi počasi se daleč pride. (Hitro pa še dalje!)

Telefon. Ker naši vozniki nečesto brezplačno vozijo drogov za telefon s postaje, baje naš trg ne bo imel govorilnice. Radovedni smo, koliko je na tem resnice.

Letina bo letos bolj srednja. Zelo polne so češplje. Drugo sadje ni nič kaj polno. Pač pa so otavo srečno spravili pod streho, ker je bilo precej lepo vreme. Zito bo tudi lepo, ajda že lepo cvete in čebele kar brenče po njej.

„Ilustrov. Slovenec“ 1925

Na razpolago je še nekaj izvodov celotnega prvega letnika v izvorni vezavi. Cena brez poštne 80 Din, po pošti 15 Din več.

Znesek naj se pošlje naprej na upravo »Slovenca« z natančno označbo: Naročam vezan letnik »Ilustrov. Slovenca« 1925.

Savinjska dolina

Št. Rupert pri Gomilskem. Da prednjači Savinjska dolina ostalim krajem naše domovine na polju gasilstva, nam svedoči ne samo številna nova gasilna društva, temveč tudi tehnična sredstva, katerih se poslužujejo pri svojem poslu. Tudi naše letos pomladi ustanovljeno »Prostovoljno gasilno društvo Trnava-St. Ruperte« si je nabavilo novo moderno gasilno brizgalno najmočnejšega tipa s tako delovno zmoglostjo, da bo lahko obvladala vsak požar. Tako bo n. pr. v eni minuti izbrizgala vode tri polovnjake z do 40 m visokim curkom. Sicer bo res stala lepe tisočake, toda brezprimerna požarovalnost vaštanov bo zmagala vse in nadejamo se, da bo omogočila v bližnji bodočnosti tudi lepo zamušljen, praktičen gasilni dom, za katerega je že brezplačno stavbišče na razpolago. Naj bi ta požarovalnost prednamila tudi tiste, ki še do danes niso storili svoje dolžnosti, odnosno ganila tiste, ki iz ničevih vzrokov društvu nasprotujejo. Bog vam je letos blagoslovil hmeljišča, ne pozabite zlasti sosedne vasi priskočiti društvu s primernimi prispevki na pomoč, kajti ne dneva ne ure ne veste, ko vam bo moralo društvo na pomoč. Dne 26. sept. t. l. pa vsi na našo gasilsko slavnost: blagoslovljenje nove motorne brizgalne, prve te vrste v Sloveniji. Obenem velika gasilska vaja z veselico. Bratska in druga sosedna društva prosimo, da ta dan ne prirejajo slavnosti.

Dopisi

GLAS IZ BREZNICE.

II.

Med znamenitimi Brezničani, katerim se bo v novem Domu na Breznici postavil spomenik, se poleg Prešerna, Čopa in celih dvanajstoric drugih ne sme pozabiti msgr. Urban Golmajer, marveč mu gre odlično mesto ne samo pred očmi brezniskega mladega rodu, ampak tudi v leksikonu in srcu Slovenije. Ob njegovi smrti 4. julija 1905 je prinesel Dom in svet str. 700 njegovo sliko in zapisal: »Urban Golmajer je bil rojen 21. maja 1820 v Žirovnici. Po dvoletnih juridičnih študijah je vstopil v bogoslovje ter bil posvečen 12. septembra 1847. Njegovo javno življenje je bilo burno in viharno. L. 1848. je postal duh. pomočnik v Roču v Istri. Marsikaj grenkega je izkusil zaradi narodnosti. Ko je izbruhnila avstrijsko-italijanska vojna, je bodril ljudstvo k ljubezni do domovine in do svojega naroda ter mu slikal žalostno bodočnost, ako se Italijani polaste naše zemlje. Garibaldijev odbor ga je hotel uničiti. Italijanski emisariji so ga obsodili na smrt, a ker se niso Piemontezci polastili Istre, se seveda obsodba ni izvršila. Italijani so ga nepopisno sovražili in večkrat je bil v smrtni nevarnosti. Mladino je zbiral in poučeval v svojem poslopju, otroke obdarjeval. L. 1852. je bil imenovan za župnika v Grimaldi. Tam so bile redno hude suše, ljudstvo je umiralo gladu. On je kot pravi oče hitel nabirati milodarov po vseh straneh. Ob kužni bolezni, ki je neusmiljeno morila ljudi, je hiteval noč in dan k bolnikom, tako da je tudi on zbolel.

L. 1860. je služboval v Berseču med samimi Hrvati, dvanajst let, sezidal šolo in kaplanijo. Vsa vas ga je jokaje spremljala daleč ven, ko se je poslavljaj. L. 1877. ga je poklical škof Dobrila za župnika-dekana v Tomaj. Ustanovil je prvo »kraško vinarsko društvo«, izprosil podpor od vlade 3200 kron in drugod. Podpiral je tudi druga gospodarska društva, čitalnice, vpeljal cerkvena društva. Ko je leta 1885. stopil v pokoj, je rekel: »Še nisem vsega dovršil, še nekaj me teži. Šolo, ki je mi Slovenci nujno potrebujemo — šolo moram še sezidati.« In začel je osebno prositi milodarov. Dopršil jo je l. 1887. Zavod je dobil takoj pravico javnosti, kjer vzgajajo deklice šolske sestre iz Maribora. Res, tudi mejnik božji v Istri, vreden Pregljevega peresa!

Tudi esperantisti prispevajte za Dom na Breznici. Tam počiva in ima spomenik prvi slovenski esperantist, tudi vreden spomina v Domu!

Krapinske toplice. V avgustovih vročih dneh se je kopalšče zopet napolnilo; a proti koncu meseca se je opazilo, da je konec počitnic. Mladina odhaja in prihaja samo taki, ki so res potrebni zdravila in počitka. Med gosti, ki se mude tu dalje časa, omenjam go. grofice Schönborn roj. grofice Chotek iz Prage (sestra pokojne vojv. Sofije Hohenberške); g. Evgena pl. Kuzneckega, bivšega avstr. ministra, s soprogo; go. dr. Ivkovičev iz Zagreba; go. Elo pl. Brünner, soprogo sekcijskega načelnika in dvornega svetnika na Dunaju; graškega vseuč. prof. dr. Trauerja itd. Za ta mesec so priglasi skoraj sami gostje iz Avstrije, ki najraje obiskujejo Krapinske toplice v pred- in pozemni. — S 1. sept. veljajo znižane cene za stanovanje in kopeli in sicer popust 25% za vsakega obiskovalca, 50% pa za državne in občinske uradnike, duhovnike, invalide, upokojence itd. — Kopalniška vojna godba I. konjeniške divizije iz Sušice je imela v nedeljo dne 29. avg. zadnji koncert. Gostje so ji zelo hvaležni za njene uspehe glasbene produkcije med celo sezono. Posebno je treba omeniti igranje ob nedeljah med sv. mašo v župni cerkvi.

Turistika

Sedem dežel, pravi zemljepisec Orožen, se vidi z naše prijazne dolenske planine Lisee. Ni čuda, da je imela letos že nad 3000 obiskovalcev. Sedanja mahina koča že davno več odgovarja potrebi. Posavska podružnica SPD priredi v nedeljo 6. septembra planinski dan, popoldne pa na trgu v Zidanem mostu veselo planinsko rajanje s sodelovanjem več pevskih društev in zidanmoške žel. godbe. Prijatelji planinstva, prihitite v čim večjem številu k nam!

Naznanila

Pevorodje in predsedniki vseh v »Zvezi slovenskih pevskih zborov« včlanjenih društev! Ne pozabite na važni sestanek, ki se bo vršil v nedeljo 6. t. m. ob 10 popoldne v pevski dvorani Glasbene Matice v Ljubljani! Pridite vsi in točno! — Tajnik: K. K.

Glasba

Slava Brezmadežni. Zbirka mešanih, moških in ženskih zborov (Marijine, evharistične in druge pesmi). Tretja izdaja. Priredil St. Premrl, založila in izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani! Cena vezani knjigi 40 Din, broš 30 Din.

To je zbirka, ki jo že desetletja prav vsi zbori brez izjeme s hvaležnostjo in veseljem rabijo. Zamislil jo je pokojni P. Angelik Hribar in priredil prvo izdajo — škoda, da je izginilo z naslova njegovo ime. Drugi izdaji se je zelo srečno poznala Premrlova spretna, pa ventar skrajno obzirna roka: pesmi je sicer preurejal, pa ni menda prav nikjer zabrisal prvotne skladateljeve zamisli, le neokretnosti v glasbenem stavku je odstranil, tako da so pesmi šele v tej glasbeni obliki pokazale vso svojo lepoto, kakor so jo skladatelji že v prvotnem zametku občutili, pa temu občutu niso vselej znali dati točnega izraza. Tretja izdaja je natančen posnetek druge, le da je prirejevalci dodali nekaj zelo porabnih skladb, n. pr. Na čast Sv. Jožetu, blagoslovni, Odpevanj za litanije — škoda, da pri sicer zelo lepi številki 50. ni mislil na to, da je pri petih litanijah skoro povsod še nekaj ljudskega večglasnega petja. Pri številki 49. bi si želel sledeče besedilo: O Marija, božja mati, prosj za nas Jezusa, ki si ga nocoj rodila, položila v jaslice. Na podčrtanih zlogih nastanejo tako ligature, kar daje mirnejši glasbeni potek in besedilo samo tudi gladkeje teče. Pesem je očitno doma na Gorenjskem, med Kranjem, Ljubljano in Kamnikom. Njen rojstni kraj izdaja stik obeh vrtic, ki ga v zbirki ni več, pa bi moral biti in je tudi bil in se glasil: Jezusa — jasuca (jaslica). In v tej prvotni domovini se vrstici tako glasila, kakor smo zgoraj napisali. — Zbirke, ki izhajajo že v tretji izdaji, nam ni treba priporočati, saj so jo zbori že dolgo s hrepenenjem pričakovali. K.

Ljubljansko gledališče

Tekom meseca septembra je predvidenih 12 opernih predstav, in sicer je prva v soboto dne 4. septembra za abonente reda D — Mozart: Figarova svatba v isti zasedbi, kakor koncem sezone 1925-26. V nedeljo 5. septembra pa se poje Kačmanova opereta Grofica Marica kot izven predstava. Natančni razpored predstav objavimo v jutranji številki našega lista.

Predstave v ljubljanski operi. Za časa jesenske razstave na prostoru ljubljanskega velesajma bo v Narodnem gledališču več opernih predstav. Prva se vrši na dan otvoritve razstave v soboto dne 4. septembra in sicer se vprizori Mozartova komična opera »Figarova svatba« v režiji g. Knitla in pod taktirko g. Balatke. Zasedba je ista kakor pri premijeri junija 1926 in sicer nastopijo v glavnih vlogah gđ. Zaludova, Thalerjeva in ga. Poličeva, dalje gđ. Potučkova in ga. Ribičeva. Moške vloge pa pojo gđ. Betetto, Kovač, Mitrovič in Zupan ter Janko, Mohorič, Perko in Sekula. Začetek predstave je točno ob pol osmi uri zvečer. Predprodaja vstopnic v petek in soboto od 10. do pol 1. ure ter od 3. do 5. ure pri dnevi blagajni v operi. Predstava se vrši za abonente reda D.

»Grofica Marica«. V nedeljo zvečer ob pol osmih se poje v ljubljanski operi priljubljena Calmanova opereta »Grofica Marica« z go. Poličevo v naslovni vlogi.

Abonente reda D opozarjamo, da imajo v soboto dne 4. t. m. za svoj lanski abonma predstavo Mozart »Figarova svatba«. Za to predstavo veljajo še lanske izkaznice. P. n. abonente vlnjudo prosimo, da se pri vstopu v gledališče izkažejo z lanko izkaznico.

Za jesenske šolske počitnice na kmetih.

Maribor, 2. septembra 1926.

Stalna zahteva kmetijskega ljudstva glede šolskih počitnic je, naj bi se vršile v jeseni, ko more kmet otroke-šolarje najbolje porabiti doma, dočim v poletju to ni toliko mogoče. Dasi upeljava takih počitnic zahteva pri šol. uravah nekaj več dela, ker ni vse v mestih in na kmetih po istem redu upravljeno, je vendar korist jesenskih počitnic z ozirom na splošno gospodarsko moč veliko večja kot pa ona nadležnost pri uravah.

Pa, če se je že našlo do zdaj dosti ugovorov proti tem počitnicam, je letos še poseben položaj, ki zahteva tudi v tem smislu neko preureditev. Pomoč otroka v gospodarstvu je sicer majhna, a za lahka dela je velikega pomena. Na navedemo le nekaj slučajev.

Zivinoreja slovenskih kmetov stoji pred veliko krizo. Mnogo sena je voda odnesla, mnogo ga je uničila pokošenega, da je segnilo, ponekod je napravila močvirja, kjer se danes stoji voda, posebno po štajerskih ravlinah. Zavoljo deževja se je zakasnila košnja otave, marsikje pa je tudi izostala. Krme torej ne bo in je zdaj nujno temu odpomoči, kar se doseže na ta način, da se čimveč skrbj za pašo živine. Celodnevno naj bo živina na paši, da si sama poišče krme in se suho seno shranjuje za zimo in zgodnjo pomlad. Za pašo živine so pa otroci, ki so sicer šoloobvezni, najbolj pripravi.

Drugo tako delo, ki ga lahko otroci opravljajo in je za gospodarstvo velikega pomena, je spravljane in pobiranje sadja. Sadje bo v marsikateri hiši letos moralo nadomestovati vsakdanji kruh za male in za odrasle. Suho sadje, suhe češnje in krlji, bodi marsikaj edina skromna večerja v naših kočah. Lažjega dela kot je pa zbiranje sadja se pa otrokom skoro ne more dati.

Enako lahko je uporabiti otroke za spravljane drugih pridelkov, posebno na njivah, pobiranje krompirja itd. In zdaj na jesen, ko je dan krajši, je treba hiteti z delom na polju, da se v lepih dnevih vse opravi.

Otroke pa veže šolska obveznost. Gotovo je temelj šolske vzgoje ta zavest, da je res vsak otrok zavezan prihajati v šolo. Tu pa prideta v navzkriž šola in dom. Treba je javno poudariti, da je dom posebno letos v svojem gospodarstvu tako ogrožen, da mora šola prisrčno domu na pomoč. Ako šolska uprava ne bo uvidela tega, pa bo silila in kaznovala za letos izostale otroke starše zopet tako občutno kot lani tu in tam, kjer ni bilo uvidenosti, na kar bo ugled šole veliko trpel.

Enako trpi ugled šole tudi v tem slučaju, če se za posameznike dajejo dovoljenja, naj ostane doma, ker se otrok ne zaveda več z drugimi otroci istih dolžnosti, ko vidi, da eden mora v šolo, njemu pa ni treba. Poleg tega je večinoma prav težko dognati vsak slučaj nujnosti posebej.

Priporočili bi torej predlog iz vrst naših kmetijskih organizacij: Posamezne kmetске občine naj takoj skličejo sejo ter predložijo sklep in prošnjo za te počitnice pri višji šolski oblasti. Poslanci naj v tem smislu posredujejo, da se letos po možnosti ustreže tej prošnji občin, za naprej pa odredijo redno le jesenske počitnice za kmetске osnovne šole. Spominjamo se, da je za časa vlade dr. Korosca bilo to mogoče in so v Sloveniji še kljub temu kmetje pisemni. Zadeva je nujna in v gospodarskem, a tudi v moralnem oziru, ker zadeva ugled šole, velike važnosti.

Sport

O španijelih. Španijel, bodisi mali koker ali nekoliko večji Springer, je pes, ki je nalašč ustvarjen lovcu ali tudi sportniku v veliko veselje. Vseled svoje izredne skromnosti in posebno pametnega obnašanja se ga skoraj ne čuti v hiši. Njegova prehrana je jako lahka in zato je posebno primeren za lovca ali sportnika v mestu, ki ne more imeti vsled raznih okolnosti večjega psa. Španijel je tako ljubka, inteligentna in snažna žival, da se mora vsakemu takoj priljubiti. Posebno lovcu je španijel mali uporabnostni pes. Po svoji razumnosti in odlični lovski zasnovi nadomešča popolnoma velikega uporabnostnega psa, razen v stoji. Za lovskega psa ga usposablja njegova histrost in vztrajnost, njegova neobčutljivost za trnje in mraz, njegova vodoljubnost ter njegov izvrstni nos. S strastjo donša ustreljenega zajca, fazana, jerebico, sploh manjšo divjad in dovede lovca sigurno do obstreljenega srnjaka ali jelena. Obstreljeno divjačino zgubi pri dresiranem španijelu naravnost nemogoče. V hiši je ljubljene vseh, brez izjeme. Vedno je pripravljen izvršiti dano mu povelje in pozorno gledajo njegove oči, da najdejo kakšno delo ali sprejmejo zaslužen pohvalo. Dne 8. in 9. septembra t. l. bo priložnost videti te ljubke in srčkane živali na Mednarodni razstavi psov v Ljubljani.

Popravek. V naše poročilo o kolesarski dirki za prvenstvo Slovenije v nedeljo dne 29. avgusta t. l. na progi Ljubljana-Maribor se je vrnila pomota, da je prvak Joško Ramšak član kolesarskega kluba »Perune Maribor, v resnici je član kolesarskega kluba »Zvonček« v Ptuj.

PLAVALKE ČEZ KANAL.

»Mama bo vesela.« je rekla Ederlova, ko je preplavala Kanal. Izpolnjena je bila njena največja želja, častihlepeje njenega življenja. Na stotine je bilo pisem in brzojavk, ki jih je dobila iz Amerike. Hotel v Doveru, kjer je stanovala, so oblegali; čestitala sta ji tudi Perk, ki je sedaj spet brez uspeha plaval, Egipčan Helmi, ki zopet ni uspel, in pa Američanka gospa Corson, ki je sedaj spavalpla čez Ederlova in Corsonova nam povesta, kaj ženska že danes v sportu pomeni in kako velikansk je napredek zadnjih dni.

Ko je stopila Ederlova v vodo, morje ni bilo mirno; slednjič je bilo še prav nemirno. Po treh urah plavanja se šali s spremljevalci na parniku, tudi njen oče je med njimi. Po štirih urah postane morje mrzlejš; sestra Ederlova zapiše s kredo na zunanjo stran krova: »Misli na mater!« Kmalu vidi Truda angleško obalo, boj ob njej je najtežji. Po petih urah použije nekaj, sestra skoči v morje in ji dela družbo, a samo eno uro; je premraz. Po osmih urah Ederlova ni več ne govori; nekaj časa jo spremlja Corsonova, pa zleze kmalu spet ven. Pozneje dež. Ob 9 zvečer pride težko pričakovana plima in požene plavalke na obalo. 14 ur 39 minut, Kanal je premagan v rekordnem času.

Z močno roko je delila Gertruda valove v Kanalu. Pravijo, da je sedaj živčno uničena. Zaradi plavanja? O, ne. To ji ni nič de. Uničena je zaradi navdušenja v Ameriki. Noč in dan jo policiisti stražijo, nikjer se ne sme prikazati. Če bi v konjskih silah izrazil moč, ki jo potroši pri popisovanju avtomatov, bi ta moč daleko nadkrilila vse seštet napor pri plavanju. Zato je Ederlova prav lahko hvaležna Corsonovi, da se je tudi ta vstrelila med zmagovalce Kanala. Tej pa ni bilo toliko za čast kakor za denar. Je mati dveh majhnih otrok in bi rada zaslužila; dve leti in tri in pol sta stara. Neki sportnik je stavil nanjo 10:1 in je založil 10.000 dolarjev; stavo je dobil in 100.000 dolarjev z njo; četrtino je dal Corsonovi, 25.000 dolarjev.

Ob sprejemu Ederlove v Ameriki beremo: Nikdar še ni bil v Newyorku nihče tako sprejet kot »Truda s Kanala«; tako ji pravijo. Vse sirene v pristanišču so piskale, parnik z zastopniki vseh javnih uradov jo je sprejel, goste množice so obrobile pot do mestne hiše, po strehah so se kopčili in na drogovihi so čepeli. V mestni hiši jo je sprejel župan Walker in ji je izročil častno diploma, pa svoje občudovanje ji je izrazil. Razume se, da ji je Coolidge brzojavil in ji čestital. Koliko je bilo gledalcev, je težko reči, na Broadwayu jih je bilo gotovo 50.000 in je šele policija vzpostavila red. Iz prodajaln ven so se vsipali darovi nanjo, na vsakem kamnu je stal kak govornik in jo je slavil kot predstaviteljico Amerike.

Sedaj imajo dve predstaviteljici.

KONGRES TRGOVSKIH POTNIKOV.

Dunaj, 2. sept. (Izv.) Danes se je pričela tu mednarodna konferenca združenj trgovskih potnikov. Obenem se bo vršila tudi proslava 40 letnice tega društva na Dunaju.

VIHARJI NA ANGLEŠKEM.

London, 2. sept. (Izv.) Iz Londona in južne Anglije prihajajo poročila o silnih viharjih, ki so na mnogih krajih povzročili zastoj prometa in napravili veliko gospodarsko škodo.

NEURJA NA FRANCOSKEM.

Pariz, 2. sept. (Izv.) Iz vseh delov Francije prihajajo poročila o neurjih in nenavadno močnih viharjih. V Cherbourgu so bile vse ulice močno poplavljenе. V Angoulene in Perpignan so bile tudi hiše pod vodo.

LETALSKA NESREČA.

Praga, 2. septembra. (Izv.) Danes ob 8. uri 55 minut zjutraj je pri vojaških vajah padel na tla z višine 1250 m aeroplan A 12-16 pri Čenušu na Šleskem. Pilot in opazovalni častnik sta mrtva. Varok nesreče ni znan.

Izpred sodišča

CELJSKA POROTA.

UMOR; SMRTNA OBSODBA.

Popoldne dne 1. septembra je sedel na zatočni klopi Anton Krajšek, 21 let star, samski rudar v Trbovljah, ki je, kakor smo pred kratkim poročali, umoril dne 14. avgusta Stefanijo Krajc.

Obtoženec je pred enim letom začel ljubavno razmerje z omenjenim dekletom. Po 1 letu se pa je obtoženec Stefanije naveličal ter jo začel zapuščati, tako da sta imela v zadnjih petih mesecih samo dvakrat napovedan sestanek, do katerega pa prikrival ni prišlo, ker se je obtoženec namenoma izogibal; drugi sestanek je bil pa usodnega večera.

Zaslišane priče so govorile za obtoženca obtožilo. Mati umorjene je hčeri sicer v začetku branila se poročiti z obtožencom, pozneje ji je pa dovolila ter sta začeli skupno s hčerko pripravljati za poroko. Nerazumljivo ji je bilo to, da ni obtoženec nikdar prišel vprašat matere za roko njene hčere. V zadnjem času je sicer prišel dvakrat na dom njene matere, katere se je pa izogibal in ni hotel z njo govoriti; tudi na cesti je ni pozdravljaj.

Priča Marija Prelogar, dobra prijateljica rajne, je izpovedala, da je njej rajna vse zaupala. Tožila ji je, da Krajšek z njo že od 17. marca ni več govoril. Pisali sta obtožencu dne 5. avgusta skupaj pismo, v katerem Stefanija toži, da jo Krajšek več ne mara, ker mogoče zanj ni zadosti lepa. Na to pismo je povabil Krajšek Štefko za 14. avgusta zvečer na kraj njihovih nekdanjih sestankov in jo tam ustrelil.

Tudi priča Pavla Valjavec je za obtoženca jako obtožilo izpovedala. Nji je rajna tožila, da jo obtoženec zapušča, ona pa ga ima zelo rada, čeprav je nestanovit.

Obtoženec se je pri razpravi zagovarjal drugače kakor proti orožnikom, okrajnemu sodniku v Laškem in predsedniku dr. Premščaku. Pravi, da je bil razburjen in zmeden v usodnem trenutku, vendar pa da je hotel tudi sebe usmrtiti, da pa je revolver odpovedal. To pa je izpodbito že po tem, da je revolver kupil šele v zadnjem času ter je istega kazal svojemu prijatelju z velikim zanimanjem pred tremi tedni. Tudi dejstvo, da se revolverja do danes niso našli, čeprav so našli patrone, govori, da je Krajšek revolver temeljito skrnil, samo da bi ga orožniki ne našli.

Porotniki so edino glavno stavljeno vprašanje potrdili z osmimi glasovi, naker je bil obtoženec obsojen na smrt in vešalili. Kazni ni sprejel.

UBOJ.

Kot zadnji pri tem potnem zasedanju je sedel na zatočni klopi Josip Muc, rojen 13. februarja 1901 v Dobriši vasi okraj Konjice, kateri je obdolžen, da je dne 1. avgusta t. l. v sovražnem namenu zaklal svojega brata Antona.

Obdolženec dejanje popolnoma prizna, vendar pa pripisuje le zgolj slučaj, da je prišlo do uboja. Prišel je dotični večer precej vinjen iz vinograda domov in je brat Anton začel kregati služkinjo Marijo Petelinček, kar da ga je razjezilo. Rekel je bratu, naj pusti služkinjo v miru. Vseled tega sta se začela z bratom pripraviti in ruvati. Tekom tega ruvanja že na tleh je brata v jezi in razburjenosti in v silobranu zabodel z nožem, ki ga je pograbil na mizi. Pri tem ruvanju je bila navzoča je mati obdolženca. Tudi priča, mati Marija Puc izpove, da je obdolženec sunil svojega brata z nožem na tleh.

Porotnikom je bilo stavljeno osem vprašanj, ter so le tretje nanašajoče se na prekoračenje silobrane, soglasno potrdili, vsa ostala vprašanja pa zanihali. Sodni dvor je na podlagi tega pravdoreka prisodil obtožencu osem mesecev ječe.

Na francoske franke je čakal, pa jih ni pričakal neki Dušan Krajč, ki je prišel v Ljubljano po delo. Nastanil se je moč pri neki ženski, kjer je imel tudi hrano. Nekaj časa je moč plačeval, kmalo pa je začel odlagati s plačilom in jo je še celo prosil za posojilo. Rekel je, da čaka dr. Benkoviča, ki pride v kratkem iz Pariza in pri katerem ima za dobiti neki denar. No in žena mu je verjela in mu je dala tudi posojilo. Ko ga je vprašala, kaj dela, se je Krajč nalagal, da ima službo pri ljubljanskem borzi in da ima tudi tam že precej zasluženega. Ko pa le ni bilo denarja od borze niti niso prišli dr. Benkovičevi francoski franki, je žena začela sumiti, da jo tujec vara in ga je naznaila. Kot begosumnega so ga vtaknili v preiskovalni zapor. Ker je moč še vedno trdil, da ima dobiti denar od raznih strani, je sodnik obravnavo preložil, da se uveri o tej trditvi, ki je male sumljiva, podjetni Dušan pa ostane seveda v zavarovalnem priporu.

Zaradi otrok nastane prav za prav največ preprirov med strankami. Tako sta se sprli tudi sestanovalki Marija in Angela zaradi otrok in sta se nazadnje sami prav po otročje stekli. Ena pisker, druga metlo, pa ste zaplesali po hodniku. Toda pisker je bil hujši kot metla. In končno ste se znašli hudi sosedji, ki se seveda od tistega časa gledata silno po strani, včeraj pred sednikom. In ta je po precej živahni obravnavi ugotovil, da je bila Marija bolj huda kot pa Angela in je zato poslal Marijo za 3 dni na zaprto letovišče v sodni palači.

Turška šola. Soba okrajnega sodišča, znana pod imenom soba št. 28 — soba špetirov ali še bolj po ljubljansko »špetirov«, je dobila še eno ime in sicer — turška šola. To ime pa pristaja tej dvorani samo takrat, kadar se zberejo prav hude in klepetave ženske, ki govorje vse vprek in odpro vse ventilčke svoje zgovornosti. No in včeraj je bil zopet enkrat tak dan. Pri neki obravnavi, Slo je za nekega kolesarja, ki je povzročil nekje na Šozičah nekega petletnega fantiča, kateremu se pa k sreči ni nič zgodilo. Pa so zagnale priče ženske tak vik in krik, da je rekel sodnik: »Tiho, tu ni turška šola!« — in je obtoženca hitro oprostil, samo da se je čimprej iznebil hudih žensk. Ugotovil pa je tudi, da so skakali otroci po cesti, zanašajoč poskakovali pred kolesarjem, ki je vozil pravilno in mu nagažali. »To je nesrečen slučaj,« je zaključil sodnik, »in svetujem, da ne pušite otrok, da se igrarjo na cesti, ker to je nevarno in se zna pripetiti še večja nesreča. Kaj bi bilo, če bi bil prišel mesto kolesarja — avto?«

FRANCOSKI PRORAČUN ZA 1927.

Pariz, 2. sept. (Izv.) Ministrski svet je končno veljavno določil postavke proračuna za leto 1927. V proračunu je izvedeno štedenje pri vojnem in mornariškem ministrstvu, predvidene so redukcije uradništva, ukine se več podprefektur in sodišč.

POŽAR V NEW YORKU.

Newyork, 2. sept. (Izv.) Razburljivi pripori so se odigrali včeraj zjutraj, ko je v neki štirinadstropni hiši izbruhnil požar, kjer je stanovalo več Črnecov. Ker je bila nemogoča rešitev stanovalcev v zgornjih nadstropjih, jih je mnogo poskakalo na tla. Dveletni otroci so našli 3 trupla.

Gospodarstvo

Vprašanje prisilne poravnave.

O vprašanju ponovne uvedbe prisilne poravnalnega postopanja smo pred 4 tedni poročali v daljšem članku. V Zagrebu in Belgradu se je v zadnjem času razvila živahna diskusija, krožile so najrazličnejše vesti posebno o ozirom na insolventno Banke in Štedionice za Primorje (Litorale). Sedaj pa se je to vprašanje vendar premaknilo z mrtve točke. V naslednjem podajamo tozadevno stališče trgovskega ministra dr. Krajača in belgrajskih gospodarskih organizacij.

Stališče ministra za trgovino in industrijo.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je z ozirom na vsakovrstne vesti o pripravah za novi zakon o prisilni poravnavi naprosilo tisk, da objavi sledeče:

Prejšnja banska naredba o prisilni poravnavi izven konkurza je bila ukinjena, ker je dajala možnost vsakovrstnim zlorabam. Novi zakon o prisilni poravnavi še ni izdelan, konkurzni postopek pa je zelo slab. Vsled tega stanja pa je v današnji gospodarski krizi položaj naših gospodarskih krogov zelo poslabšan. Centrala industrijskih korporacij in belgrajska industrijska zbornica sta predložili ministru za trgovino in industrijo tozadevne predstavitve, v katerih poudarjajo, da je treba s sodelovanjem gospodarskih organizacij v kratkem izdelati nov zakon o prisilni poravnavi izven konkurza.

Minister dr. Krajač je s svoje strani dal k temu vprašanju sledečo izjavo: K temu koraku so mene privedli trije razlogi. Prvi razlog je dejstvo, da konkurzni postopek ne koristi niti upniku niti dolžniku, ker vse odnesejo sodni stroški. Drugi razlog je tozadevna želja domačih in inozemskih upnikov, ki zahtevajo, da se jim zaščiti kredit in povrne možnost prisilne poravnave. Tretji razlog pa je zopet dejstvo, da se naši sosedje vračajo k uvajanju prisilne poravnave, zato se tudi mi ne moremo temu upreti. Če bi vsled pomanjkanja možnosti prisilne poravnave morali pasti v konkurz Banka i štedionica za Primorje in Srpska zemljoradniška banka, tedaj bi bili v prvi vrsti oškodovani oni, ki so potrebni največje zaščite in to so mali vlagatelji. Potreba po uvedbi prisilne poravnave se ne obdruži samo pri družbah, zavezanih na javno polaganje računov, temveč tudi pri protokoliranih trgovskih tvrdkah. Z uvedbo prisilne poravnave se bo naš kredit v inozemstvu znatno poboljšal, ker povzroča današnji konkurzni postopek velike stroške in denarne izgube. Razume se, da mora novi poravnavni postopek onemogočiti vse dosedanje zlorabe.

Načrt naredbe je gotov. Za konečno redakcijo je treba še nekaj časa. Delo ovira samo pomanjkanje kreditov. Nekaj strokovnjakov dela na tem poslu iz dobre volje, brez vsake nagrade. Toda to ni dovolj. Radi iste ovire čaka na rešenje tudi 15—20 drugih, zelo važnih zakonskih projektov.

Stališče belgrajskih gospodarskih organizacij.

Industrijska zbornica v Belgradu je te dni sklicala konferenco, na kateri se bo obravnaval projekt zakona o prisilni poravnavi. Tudi trgovska zbornica in obrtna zbornica se pečata s tem vprašanjem. Mnenja so zelo razdeljena. Na eni strani se smatra, da bo novi zakon zelo koristen posebno za one solidne trgovce, ki so vsled gospodarske krize zašli v težkoče. Z druge strani pa se zopet izraža

bojazn, da nam bo inozemstvo radi tega odtegnilo kredite. Nedeljeno pa je mnenje, da mora novi zakon postaviti ostre mere, proti vsaki zlorabi in da se mora poenostaviti in znatno poceniti poravnavni postopek.

Da je to vprašanje prišlo vendar enkrat v odločilni štadij, imata nedvomno največje zasluge zagrebška trgovska in obrtna zbornica in Jugoslovansko društvo za zaščito upnikov, ki že dolgo forsirata diskusijo o tem problemu. Naša zbornica za trgovino, obrt in industrijo je lani potom vloge na ministrstvo za trgovino in industrijo precizirala svoje stališče. Tudi dunajski »Kreditorenverein« se je odločno zavzel za ponovno uvedbo poravnalnega postopanja. Zadnje dni se je v tej zadevi mudil v Ljubljani sam ravnatelj dunajskega »Kreditorenverein-a«.

Dviganje italijanske lire.

Včeraj smo poročali o važnih valutnopolitičnih merah v Italiji, ki so povzročile močan dvig intervalutarnega kurza lire. To naraščanje kurza se je danes v enakem tempu nadaljevalo. Na zagrebški borzi se je dvignil denarni kurz na 203.44, v Curihi pa na 18.85. V zadnjih dveh dneh je torej lira narasla v Zagrebu za 10.5 odstotka, v Curihi pa celo za 12 odstotkov. V kolikor je mednarodna špekulacija računala z relacijo, po kateri je Banka d'Italia prevzela 90 milij. dolarjev Morganovega posojila in katera najbrže tudi predstavlja v bodoči stabilizacijski nivo, ni pričakovati nadaljnjega dviga lire, kajti ta relacija je z današnjimi kurzi že dosežena.

Sadna letina v Prekmurju.

Zadnji topli dnevi nam dajo upanje, da bo letošnja letina zelo dobra. Poleg hrušk in jabolk so osobito slive dobro obrodile. Ljudstvo pričakuje kupce, kakor je to navajeno iz zadnjih par let. Lanska kupčija s sadjem je bila precej živahna, izvozilo se je samo iz okoliša Dolnje Lendave nad 20 vagonov raznega blaga. Cene bi bile lahko boljše, da niso trgovci kupovali razni nepoklicani mešetarji in tako odnesli kmetu precejšen del. So pa tudi nekateri trgovci sami postali silno nezadovoljni, ker so od prekušene kupili mačko v žaklju — slabo nezrelo mešano sadje, ki je na vožnji pognilo. Krivi so kupci sami, ker čisto vzamejo kot nakupovalce ljudi, ki nimajo najmanjšega pojma o sadju, še manj o naloganju in sortiranju. Bil sem priča, ko so nalagali med prva septembarska jabolka zelenega mašangerja. Tem ljudem ni bilo mar dobrega trgovca, samo da je izplačal provizijo od kilograma. Mnogi so pa brezvestno že v naprej brez denarja pogodili s kmetom ceno jabolkom in nato blago oddali trgovcu z velikim dobičkom.

Trgovci in kmetovalci iz krajev, kjer sadje letos ni obrodilo, pridite sami k našemu kmetu, kjer po zelo ugodni ceni lahko nakupite dovolj sadja za šrambo ali pa mošt in tudi slive vas bodo zadovoljile.

Kot nakupovalcev pa se poslužujte kmetov samih in ne mešetarjev. Radi informacij in cene, ter vrste blaga so vam naši ekonomji vedno na uslugo in uverjen sem, da bo tudi učiteljstvo pomagalo a pojasnili, da se s tem pospeši izvoz.

Pavlica, ekonom.

Otvoritev pokrajinske razstave. Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni« se odprla v soboto dne 4. t. m. in traja do 18. t. m. Vstopnina za enkratni obisk znaša 10 Din, legitimacija za polovično vožnjo in za poljuben vstop na razstavo pa stane 30 Din. Legitimacije prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije in tujsko-prometne ustanove. Z vsopnico ozi. legitimacijo je zvezan prost vstop v vse dele razstave. Ta obseg: kmetijsko razstavo, ki se deli v strokovno poučni oddelek, mlekarstvo, kmetijske stroje in orodje, vinarstvo, avtomobilsko in radio-razstavo, industrijsko razstavo, razstavo poljedelskih strojev in

orodja, mlekarških strojev in orodja, vinarskega, čebelarstva in mlekarškega orodja, umetniško razstavo z najnovejšimi deli skoro vseh slovenskih umetnikov, higijensko razstavo, ki je velike važnosti za narodno zdravje in jo naj zato vsak posetnik tudi obišče. Ko si je tako posetnik ogledal razstavo in je že utrujen, se mu bo razvedrila duša in sree v zabavnem oddelku, za kar bo poskrbela dobra knjižnica in druga okrepčila ter razni vrtiljaki, gugalnice, tobogan, hipodrom in še več drugih skrivnosti.

Delavci, ki hočejo potovati v Grčijo, da si najdejo tam zaposlenje, morajo pred potovanjem prositi dovoljenje grško zunanjo ministrstvo v Atenah. Prošnjo je vložiti preko grškega generalnega konzulata v Zagrebu ali neposredno na grško zunanjo ministrstvo. V prošnji je navesti vrsto zaposlitve, kojo se išče, dosedanje zanimanje in čas, za kateri se išče zaposlenje.

Davčne gorostanosti. Neka hranilnica na Hrvaškem, ki ima 400.000 Din delniške glavnice in izkazuje za leto 1925. 60.000 Din čistega dobička, mora za to leto plačati 145.000 Din davka (državnega z običnimi dokladami) torej skoraj 2 in polkrat toliko, kolikor ima v tem letu dobička.

Cene hmelju nadalje naraščajo. Zatec CSR, 1. sept. 1926. Naupovanje je izredno živahno, cene pa čvrste in rastejo. Za najlepše blago se plača do 4050 Kč, sicer 3700—4000 Kč za 50 kg, letnik 1925. na se plača do 3200 Kč za 50 kg. — Zalec. SHS. Cena hmelju znaša povprečno 102.50 Din za 1 kg.

Za napredovanje poljedelstva. Kakor se poroča iz Belgrada, se v poljedelskem ministrstvu pripravlja zbiranje materiala za celo vrsto novih zakonov, ki naj bi ustvarili podlago za racionalno dvigovanje našega poljedelstva. Na prvem mestu pridejo v poštev: zakon o zavarovanju živine in posevkov, o kontroli semen, poljski poljeji itd. Take in slične vesti nam prihajajo leto za letom, vendar do sedaj še nismo videli nikakega dela, še manj seveda zakona.

Državna razredna loterija bo letos povečala kontingent svojih celih srečk od 150.000 na 250.000 komadov. Istočasno pa se poroča, da namerava drž. razr. loterija ustanoviti lastno tiskarno za tiskanje srečk. Tej nameri se je treba odločno upreti. Dovolj imamo izkušenj o slabem gospodarstvu v državnih podjetjih; še manj pa je upravičena ustanovitev take tiskarne v času, ko se velik del naših tiskarn bori za obstanek.

Skrajšana ustanovitev velikega elektroindustrijskega trsta, ki so se do sedaj od oficijelne strani odločno zanikala, vendar z naglico napredujejo. V kratkem je pričakovati združitve vseh večjih nemških, deloma tudi švicarskih in avstrijskih elektroindustrijskih podjetij. Lastni kapital anujočega se trsta bo znašal preko 700 milijonov mark (9.5 milijard Din) in to če se upošteva samo tozadevna podjetja iz Nemčije. Čim se ustanovi ta trust, se bodo pričela pogajanja radi sporazuma z sorodnimi industrijami v Franciji in Belgiji.

Veliko odkritje petrolejskih vrelšč v Nemčiji. Neki nemški petrolejski družbi se je posrečilo odkriti velika nova vrelšča petroleja (nafta), ki ležijo v nerodovitni pokrajini »Lüneburger Heide«. Iz enega od novonavrtnih rovov, ki je samo 60 cm širok, pridele dnevno 30.000 litrov nafte. Prišlo se je sistematično raziskovanje cele pokrajine. Istočasno pa se je ustanovil inštitut, ki bo na znanstveni podlagi v geologičnem in gospodarskem oziru podpiral interese, ki se bavijo z nadaljnjimi raz-

iskovanji. To odkritje je za nemško gospodarstvo, ki je popolnoma odvisno na uvoz nafte, petroleja in bencina, velike važnosti.

Borza

Dne 2. septembra 1926

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.4975—13.5357 (13.50—13.54), Italija 203.44—204.64 (194.54—195.74), London 274.95—276.15 (275—276.20), Newyork 56.468—56.768 (56.465—56.765), Pariz 171.94—173.94 (167.68—169.68), Praga 167.65—168.65 (167.65—168.65), Dunaj 7.9975—8.0375, Amsterdam 22.75—22.85 (22.76—22.86).

Curih. Belgrad 9.1275 (9.125), Budimpešta 72.40 (72.40), Berlin 123.25 (123.35), Italija 18.85 (18.27), London 25.145 (25.15), Newyork 517.875 (518), Pariz 15.525 (15.475), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 73.15 (73.15), Bukarešt 2.60 (2.52), Sofija 3.75 (3.73), Varšava 57.50 (57), Amsterdam 207.50 (207.50), Bruselj 14.65.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.46—50, Kodanj 187.80—188.20, London 34.32—42, Milan 25.85—97, Newyork 706.85—97, Newyork 706.85—709.35, Pariz 21.41—51, Varšava 77.55—78.05. — Valute: dolarji 704—705, angleški funt 21.52—68, francoski frank 25.92—26.08, lira 12.44—55, dinar 12.89—93, češkoslovaška krona 20.95.

Praga. Devize: Lira 123.05, Zagreb 59.47, Pariz 101.30, London 163, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75 den., vojna odškodnina 297.50 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193 den., Ljublj. kreditna 170—170, zaklj. 170, Merkantilna 90 den., Pražedionna 865—868, Slavenska 49 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 112—115, Večje 108 den., Stavbna 55—65, Sešir 103 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 75.50—76, agrari 40.50—41, vojna odškodnina aranž. 298.50—299.50, kasa 299—299.50, sept. 301.50—302.50, okt. 305—305.75, Hrv. esk. 100—100.50, Kred. 101—102, Hipobanka 56—58, Jugobanka 91.50—93, Pražedionna 865—870, Ljublj. kreditna 165 zaklj., Slavenska 50—51, Srpska 130 den., Litorale 1—5, Eksploatacija 10—12, Sečarana 368 den., Slavonija 34—35, Trbovlje 880 bl., Večje 108 den.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 890.000, Živno 716.000, Alpine 351.000, Greinitz 110.000, Kranjska industrijska 372.000, Trbovlje 456.000, Hrv. esk. 161.000, Mundus 1.220.000, Slavonija 36.100.

BLAGO.

Ljubljana. Les: bukova in hrastova drva mešana, cepanice, do 10% okroglice, fco naklad. post., po ogledu 14 vag. 16—16, zaklj. 16, bukova drva, suha, zdrava, fco naklad. post. 18 bl., hrastova drva, suha, zdrava, fco naklad. post. 16.50 bl.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 267.50 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koroza fco vag. nakladalna postaja 175 blago, rž domača, fco naklad. postaja 1 vagon 205 bl., otrobi srednji, fco slov. post. 155 bl., oves novi, fco naklad. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. naklad. post. za september 200 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 2. sept. 1926.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura	Rel. vlaga	Veter in brzina	Oblačnost	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	767.4	10.1	93	NNE 0.5	10		povprečni barometer nižji kot včeraj za 22 mm
	8	767.0	12.3	90	NNE 1.5	2		
	14	764.4	23.4	49	SW 8	2		
	21	765.4	19.1	71	SW 1	0		
Maribor		767.3	16.0	82	E 3	0		
Zagreb		766.2	14.0	83	W 3	0		
Belgrad		766.8	18.0	68	SE 3	0		
Sarajevo		767.8	15.0	70	ESE 1.5	0		
Skočje		769.7	16.0	49	N 1.5	0		
Dubrovnik		767.4	19.0	65	mirno	0		
Praga		765.1	11.0	—	mirno	10	megla	

Toplota Save pri Ježici je bila 2. IX. popoldne 14.8° C.

Dunajsko vremensko poročilo za 3. september: lepo vreme bo trajalo dalje, temperatura se nekoliko dvigne.

Sven Elvestad:

34

Železni voz.

Roman.

Nisem odgovoril. Asbjörn Krag se je zasmejal suho in hrupno.

»Zakaj se smejite?«

»Oprostite,« je dejal, morda sem nekoliko neusmiljen, toda taka je moja narava in ne morem si pomagati. Vidim, da se vam prsti tresejo in da vam rožljajo vilice na krožniku. Zapazil sem, da ste se zdrznili ko sem govoril o krvi. Zanima me, opazovati, kako strahotni dogodki vplivajo na nekatere ljudi in jih po malem popolnoma zlomijo.«

»Mene ni zlomilo.«

»Tega tudi nisem trdil, toda hudo vas je prišlo, to se vam pozna.«

»Mar je to kaj čudnega?«

»Nikakor ne, dragi prijatelj, jaz bi se le čutil, ako bi pri vseh teh dogodkih ostali ravnodušni. Toda sedaj čujem ljudi.«

»No cesti je pridrdral voz. Asbjörn Krag je zganil svoj prtič, položil ga mirno poleg krožnika in šel k oknu.«

»Ko je bil tam, je zamrmral:«

»Da, oni so.«

Tudi jaz sem stopil k oknu.

Zunaj na cesti je stal voz, ravno je skočil z njega mož, neki drugi je držal vajeti. Oba sta morala biti tujca, ker ju še nikdar prej nisem videl.

Stal sem tesno za Asbjörn Kragom; ker sem bil nekoliko večji ko on, sem lahko videl njegovo svetlo golo plešo. Njena koža je bila bela in nežna ko pri novorojenčku. Spoznal sem lahko žile, na njej ki so se modrikasto svetlikale in enakomerno utripale. Prav tamle, kjer se začnajo lasje, sem si mislil, je zadel gozdarja smrtni udarec, — tam se je sesula njegova lobanja ko porcelan... Začutil sem,

da čudno drhtim, nisem mogel odvrniti oči od svetle pleše in modrikastih žil... Nenadoma se je detektiv hitro obrnil in me pogledal.

»O, kakšne oči!« je vzkliznil.

Strmel sem naravnost mimo njega na cesto in z zanimanjem opazoval konja, ki se je zastoj trudil doseči z gobcem šop trave na robu jarka. Stal sem popolnoma nepremično in se nisem mogel ganiti, kajti obšla me je bila nerazumljiva groza.

Toda pred čim sem se zgrozil? Pred neko mislijo, ki si je nisem upal misliti do konca.

Čutil sem se zelo olajšane, ko sem začul spet naraven in miren glas Asbjörna Kraga.

»Ali ne bi šla?« je vprašal, »ljudje čakajo.«

Sledil sem molče in se vsedel poleg njega zadaj na voz. Nato smo se odpeljali skozi gozd in čez vres tja do brezpotne višine, ki se je raztezala z vresi doli do morja.

Tam spodaj, kjer je bil utonil železni voz, kakor se je izražal Asbjörn Krag, se je zibal sedaj parnik in nekaj manjših čolnov, v katerih so se ukvarjali ljudje z grezilkami in drogovi. Dvigalo je bilo na delu, slišalo se je, kako je ropotalo. Svinčeno in mirno je ležalo morje, najskečajše čeri se niso videle, kajti nad morjem se je vlačila jutranja megla in jih zakrivala. Vse je bilo brezbarvno sivkasto, kakor medla risba z ogljem. Šla sva na obrežje, gazila po pesku in bilju. Pesek se je sprijemal in bil ves rosen, tudi kamenje je bilo vlažno, in vozila tam zunaj so se videla rosna, znamenje, kako močno se je dvigala ponoči vlaga iz morja.

Gost jutranji zrak je prevajal vsak šum kakor telefon. Asbjörn Krag je obstal na obrežju in poklical ljudi na parniku. Četudi je bil ta precej daleč zunaj, sva slišala vendar glasno in razločno odgovor.

»Ali ste kaj našli?« je vprašal detektiv.

»Potapljač je bil dvakrat na dnu,« se je glasil odgovor s parnika, »videl je spodaj čudno stvar, toda ni je lahko dvigniti.«

»Do kdaj jo boste mogli spraviti na suho?«

»Najbrž bo trajalo še nekaj ur, ker je zelo težka.«

Ljudje v malih čolnih so prenehali z delom in so poslušali razgovor. Nekdo je posegel vmes:

»Leži dvajset sežnjev globoko, kar razumeti ne moremo, kako je mogel priti tako daleč na morje.«

Asbjörn Krag je zamahnil z roko in odgovoril.

»Seveda se je kotalil na dnu dalje. Ali ste našli tudi potnika?«

Po izredno dolgem premolku sva začela začudeno vprašanje:

»Ne, ali je bil tudi kak potnik poleg?«

»Kdo ve,« je odgovoril Krag, »poglejte dobro.«

Asbjörn Krag je šel nekaj korakov po obrežju.

V čolnih so spet začeli delati, dvigalo je zarožljalo znova.

Čutil sem se zelo velikemu stroju, ki so ga uporabljali. Ravnati je moralo z njim najmanj dvajset do petindvajset mož.

»Od kod so se vzeli vsi ti ljudje?« sem vprašal Kraga. »In ti čolni? Od kod ste jih dobili?«

»To je podmornik,« je odvrnil detektiv, »kakor lahko vidite. Brzovjavil sem včeraj ponj, ljudje pripadajo čolnu.«

Nenadoma sem se spomnil, kaj je govoril o potniku.

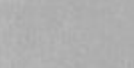
»Saj vendar sami ne verjamete,« sem vprašal ves v strahu, »da bomo našli še enega mrliča?«

»Vedno moramo biti pripravljeni na najhujše,« je odvrnil Asbjörn Krag. »Dajva, odidiva! Zvedela bova resnico še dovolj zgodaj.«

Voz je čakal zgoraj na vrhu; mislil sem, da se bova peljala sedaj nazaj v hotel. Toda Asbjörn Krag je predlagal, naj greva peš, in jaz nisem ugovarjal. Hotel sem se s hitro hojo nekoliko zdramiti, kajti utrujenega sem se čutil po vseh udih, bil sem pa po drugi strani preveč razburjen, da bi mogel spati, kar sem natanko vedel. Kri mi je divje krožila po žilah in skriven, jedeč ogenj mi je žgal živce.

Priporočamo LUDSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Krazan, voščil pes. Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din — 20. zv. Ed. About Kralj gora. 18 Din, vezan 30 Din — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din — 22. zv. Otoka kaplana Granita. Popolnjenje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

Sezijsko prodajo po ameriškem sistemu obnovi zopet za letošnjo jesen domača tovarna

PETER KOZINA & KO., TRŽIČ

Prodaja se od 28. avgusta do okoli 15. septembra velika zaloga usakovrstne obutve za dame in gospode, posebno pa osianke posameznih parov za šolsko mladino najboljša kvaliteta po izredno znižanih cenah samo v lastnih prodajalnah

Ljubljana:

Aleksandrova c. 1 in Breg 20

Zagreb:

Račkova ulica 3

Beograd:

Knez Mihajlova 44

Specialna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVIK BARAGA Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/1

Telefon št. 980

Nebo v septembru.

Solnce, ki je stalo 22. junija najvišje na nebu, bo 23. t. m. krožilo, kakor 21. marca, zopet po nebesnem ekvatorju. Sedaj riše še svojo pot severno od nebesnega ekvatorja. Vzhaja na severovzhodu in zahaja na severozapadu. Za kraja na ekvatorju prihaja solnce vsak dan višje na nebu, dokler ne bo tega doseglo 23. IX. ob 20. uri 27 minut. V trenutku, ko doseže nebesni ekvator, se prične jesen. Ta dan bo vzhlo solnce na vzhodu in zašlo na zahodu. Za kraja na tečajih bo solnce dan krožilo na obzorju, a za kraja na ravniku ravno preko zenita. Ker je bilo do tega dne solnce na severnem nebesu, je obsevalo več severne poloble ko južne. Severni tečaj je imel sedaj polarni dan, a južni polarno noč. Dne 23. t. m. pa, ko bo solnce na nebesnem ekvatorju, bo obsevalo enako obe polovici, a po tem dnevu bo prešlo na južno stran nebesnega ekvatorja, za nas bo nastopila jesen, a za južno poloblo pomlad. Dne 23. IX. imamo jesensko enakonočje; noč in dan sta enako dolga za vse kraje zemlje.

Od 5. julija razdalja zemlje od solca vedno pada. Začetkom oktobra doseže srednjo razdaljo 149.5 milijonov km in do prvih dni januarja bo dosegla najmanjšo razdaljo 147 milijonov km. Za zimo pride zemlja nekoliko bližje solcu, torej v bolj gorko mesto k solcu. (To, v zvezi z hitrejšim gibanjem zemlje v večji bližini solca, ki znaša v tem slučaju mesto 29.73 km v sekundi 30.25, skrajša našo zimo in obenem tudi poletje južne poloble za štiri dni. Nasprotno je naše poletje za enako število dni daljše, ker ima tedaj zemlja v največji razdalji hitrost le 29.26 km v sekundi radi 152 mil. km razdalje od solca. Naše poletje je je radi večje razdalje nekoliko bolj hladno, zima pa, ki je tedaj na južni polobli, je tudi hladnejša ko sicer v povprečni solni razdalji. Vrh tega imamo ugoden letni čas podaljšan, zemlja rabi radi manjše hitrosti dalj časa, da naredi gotovo pot, za južno poloblo pa se njih zima podaljša. Severna polobla je tedaj nekaj na boljšem od južne. Vendar bo to ravno narobe v 10.800 letih, ker tudi najbližje in najbolj oddaljeno mesto kroži in rabi za eno pot 21.600 let.

Večerno nebo.

Preko neba, od severa do juga, se razpenja Rimska cesta. Takoj lahko spoznamo, da je večina svetlih zvezd v Rimski cesti sami ali pa v njeni bližini. V razcepjeni R. c. nad južnim obzorjem opazimo znano zvezdo Antares v Skorpionu v desni, zahodni veji. V levi veji je le malo višje sozvezdje Streleca in pod tem Južna krona, ki je pa vidna le deloma. Visoko nad obzorjem, bližje zenitu, je v levi veji R. c. Orel s zvezdo Ataira. V zenitu, kjer je najsvetlejši del R. c., imamo sozvezdje Laboda ali kakor se tudi imenuje Severni križ. Zahodno od tega sozvezdja imamo tik R. c. Vego. Jupiter vzhaja sedaj že kmalu zvečer. Nekoliko pozneje imamo na vzhodnem nebu troje svetlih zvezd. Na severu, nizko nad obzorjem Kapello v Kočijažu, nad vzhodom rdečega Marsa in na jugovzhodu Jupitra.

Mars bo vzhajal vedno bolj zgodaj; začetkom novembra že ob 17. uri ter bo tedaj o polnoči najvišje na nebu, to je, enako oddaljen od svojega izhodišča in zahodišča, kakor solnce opoldan. V času, ko bo Mars najvišje na nebu, bo solnce najnižje, pod severnim obzorjem, saj to je pol-noč. Solnce, zemlja in Mars bodo tedaj v isti smeri in Mars bo z ozirom na zemljo solcu nasproti, ali kratko, Mars bo v opoziciji. V tem času nam bo Mars zopet najbližji, vendar ne tako blizu ko 23. avgusta 1924 (ko je bila njegova razdalja od nas 56 mil. km), ampak 70 mil. km, te dni pa je oddaljen od nas še za 95 mil. km. Nekaj pa bo boljše od zadnje opozicije, njegova višina nad obzorjem bo namreč večja in zato ga bodo lahko opazovali tudi na evropskih zvezdarnah, medtem ko so ga opazovali lahko predlanskim le bližje ekvatorja z uspehom. V opoziciji nam kaže Mars svojo osvetljeno stran. Njegov navidezni premer bo petino manjši ko v zadnji opoziciji, to pa radi večje razdalje.

Tam, kjer zadenemo v smeri, v kateri določimo s pomočjo sozvezdja Vel. voza Severnico, preko te zvezde R. c., imamo sozvezdje Cefeja; nekaj srednje svetlih zvezd. To je oni del R. c., ki je najbližje Severnici. Druga, tej zvezdi najbližja svetla skupina petih zvezd, tudi v R. c., je Kasiopeja. Zopet pod to skupino imamo, tudi v R. c., troje zvezd, druga pod drugo, to je sozvezdje Perzeja.

Od ostalih planetov je Saturn zvečer na jugozahodu v zatonu. Merkur je ta mesec neviden,

15 letna deklica

ki je dovršila 3. meščanske šole in 2. dveletno prakso v trgovini meš. blaga, išče mesta v večji trgovini. — Naslov v upravi pod št. 6000.

2 DIJAKA sprejemem

na stanovanje in hrano. Naslov v upravi: št. 6013

Dijaka sprejemem na

stanovanje in hrano. Elektr. razsvetl. V bližini realka in tehn. sr. šola. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6012.

BIVŠI TRGOVEČ

42 let star, vojaškega prost. vajen vseh pisar, del. žel. vstopiti takoj kot pomočnik v trgovino z mešanin blagom, v papirno ali pa v manufakt. stroko, z lepno ročno pisavo, kot prodajalec, potnik, skladiščnik ali v pisarno. Govori in piše perfekt. slov., nem. in hrv. gre v mesto ali na deželo. Naslov v upravi »Slovenca« pod: »F. S. št. 6007.

DIJAKA

kmet. staršev sprejemem na stanovanje in hrano. Naslov v upravi: št. 5998

Kolarski pomočnik

izkušen, išče službo. Naslov v upravi pod: 6011.

ZOBNI ATELJE

Herman Peters

Prešernova ul. št. 5

JE ZOPET ODPRT.

TAPETNIK

kateri ima svojo obrt, se sprejme v zelo prometnem kraju Slovenije kot tapetniški mojster, evt. kot družabnik. Velika delavnica in kompletno orodje, kjer je ta obrt že vpeljana, stanovanje za družino že na razpolago. Prednost imajo oženjeni, trezni, ki so zmogni položiti tudi kavčico. Ponudbe na upravo pod: »Tapetnik« št. 5968.

IZJAVA. Podpisani iz-

javljam, da nisem plačnik za mojo 20 letno hčerko Marijo Godec, katere neznanu kje biva. — MIHA GODEC, posest., Volavlj

Lepa hiša z vrtom,

v bližini Maribora, ugodno naprodaj. Informacije: Doberšek, Grajski trg 2, Maribor. 5985

SREBRNE KRONE

zlatnike, kupuje URBAN. Narodni dom — Maribor.

Sadjevec stari in novi

proda in razpošilja A. OSET, Maribor 4094.

MLADA PSICA

volje pasme brez znamke, zgoraj črna, spodaj rujavke dlake, se je našla. Poišče se v Zvonarski ulici št. 5. Telefon 142.

MEBLOV. SOBA

s posebn. vhodom, elekt. razsvetljavo, se takoj ali 15. septembra odda. — Bleiweisova cesta 5-III.

Prostovoljno gasilno društvo

v Laškem proda radi nabave nove avtobrigadne dobro ohranjene, četvero-kolno, kompletno

BRIZGALNO

po nizki ceni. Ogleda se lahko vsak dan. 6002

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Zidovska ulica št. 4.

PRAGOVE

(ŠVELARJE) — bukove, kupujem, 500 komadov Dobava v partijah 1000 komadov, do konca marca 1927. — Ponudbe z označbo cene nakladalna postaja na upravo »Slovenca« pod številko 5888

Na hrano in stano-

vanje sprejemem 2—3 srednješolce. Sobe svetle, zračne. Naslov v upravi: št. 5917.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najnižjih cenah Cerne, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Lepa vinska klet

z 11 hramnimi sodi za 336 hl vina se odda v Spodnji Šiški. — Vpraša se pri tvrdki I. KNEŽ, Ljubljana, Gosposvetska cesta 8. 5899

DVA DIJAKA

sprejemem na hrano in stanovanje za 500 Din mesečno. Instruktor zastoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5934.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

črtalnica in tvornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II priporoča

svojo stalno veliko zalogo mnogovrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka.

Vstopnice za razne prireditve, blagajniške bloke i. t. d.

L. Mikuš

Mestni trg št. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic.

Vila iz heraklita

Dunajska cesta 35 je dokončana.

Interesenti se vabijo, da si jo ogledajo:

v petek dne 3. t. m. od 15. do 19. ure
v soboto dne 4. t. m. od 9. do 12. in od 15. do 19. ure
v nedeljo dne 5. t. m. od 14. do 19. ure.

Opozorjamo na prostornino sob, pridobljeno vsled tankih heraklitnih sten. Natatnejša pojasnila daja tvrdka G. Tünnies, gradbeno podjetje d. z o. z. Ljubljana, Dunajska cesta 25.

ZAHVALA.

Povodom smrti naše ljube

DANICE

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za globoko sočustvovanje, za darovane cvetje, šopke in vence ter za mnogobrojno spremitvo na njene zadnje poti. — Zahvaljujemo se zg. zbiravnikom za njihov požrtvovalni trud oti mlado življenje, zahvaljujemo se č. dubovščini in č. sestram — posebno pa gg. pevcem za v srce segajoče žalostinke, ki si jih je tako želela pred svojo smrtjo. Prisrčna hvala vsem, ki so na ta ali drugi način lajšali njeno dolgo trpljenje. Iskrena zahvala pa tudi vsem, ki so nam s svojo nesebično požrtvovalnostjo pomagali v naših težkih dneh.

GLOBOKO ZALUJOČA RODBINA
FR. SKULJEVA.

Čenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Pri „AMERIKANCU“
Ljubljana, Stari trg 10
Kupite najceneje klobuke, čepice, perilo itd. Modno blago.

Prodajalna K. T. D.
(H. Ničman)
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

FRANC FUJAN
krovstvo in zaloga
strešnih potrebščin
Ljubljana - Galjeva 9.

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Domobranska c. 7
Stojnica poleg Zmajkega mostu

Franc Mittl
zaloga vsakovrstnih
poljedelskih strojev
Ljubljana, Martinova cesta 2

Angeleslav Hrstnik
manufakturna trgovina
Ljubljana, Karlovska c. 8

„Jugometalija“ r. z. o. z.
Industrija pločevinastih izdelkov
Ljubljana
Kolodvorska ulica 18

Stanko Keišin
brivni salon
Ljubljana
Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti
Jugoslovanske tiskarne

TEOD. KORN
kleparsko in infitacijsko podjetje
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

Ivan Križnar
krovec
Ljubljana
Hrenova ulica št. 9

Jakob Kavčič
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče 5
Podruž.: Prešernova 14

Deželna lekarna
pri „Mar. Pomagal“
Mr. ph. M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta 1

FRANC LEVEC
mesar govejega mesa
Ljubljana
tik Zmajkega mostu, blizu Jugoslovanske tiskarne

Martinc, Černe & Komp.
dr. z o. z., pleskarska in
črkoslik. tvrdka, LJUB
LJANA, Igriška ul. 6

Oražem & Jančar
pohištvena ličarja in
pleskarja
Ljubljana, Breg

JOSIP OLUP
trgovina manufakture in oblik
Ljubljana, Stari trg 2
(na vogalu)

K. Pečenko
trgovina vseh vrst nanja
in čevljarstvih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkoslikarja, Ljubljana
Aleksandrova c. 1
Telef. 908 Ustan. 1903

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Krčkov trg 7

Josip Satran
špecerijska trgovina
LJUBLJANA
Šolski drev. 4 (Senušiča)

Oroslav Slapar
krojač
Nizke cene.
Ravnjakarjeva ul. 13

Pavei Stele
AUTOTAKSI
Ljubljana, Poljanska cesta 3
Telefon 942

LEOPOLD SEGA
jermenar
Ljubljana, Poljanska c. 49

Peter Žitnik
splošno kleparstvo
LJUBLJANA
Poljanska cesta 31

Št. 22.086/ref. III.

5984

RAZGLAS.

Navzlic razglasu z dne 5. avgusta 1926, št. 20.276/26, se opaza, da se lastniki psov ne ravnaajo po določilih tega razglasa. Vsled tega opozarja mestni magistrat vse lastnike psov ponovno na omenjeni razglas s pripombo, da bo proti prestopnikom postopal z vso strogostjo. Zlasti velja to za lastnike javnih lokalov in njih posetnike.

Ker je splošno in za časa pasjega kontumaca tem bolj prepovedano jemati pse s seboj v javne prostore, naroča mestni magistrat, da naj vsi lastniki javnih lokalov s primernimi napisi opozore občinstvo na to prepoved, goste, ki bi ji nasprotovali, pozovejo, da pse takoj odstranijo iz lokala in one, ki bi se pozivu ne odzvali, ovadijo event. pa tudi pokličejo stražnika, da jih odstrani.

Mestni magistrat opozarja dalje vse lastnike psov, da se jim bodo brez prizanašanja odvzeli psi, ako bi bili zaloteni nezavarovani na cesti ali bi se našli v kakem javnem lokalu in se bodo uničili, obenem se bo pa proti lastnikom kazensko postopalo.

Vsak lastnik psa je odgovoren za svojega psa v vseh slučajih.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 30. avgusta 1926.

Kruta in neizprosna smrt nama je ugrabila največjo in najčistejšo življenjsko srečo, najino oboževano mamico, gospo

ANO PROSENC, vd. Fischer

ki je preminula dne 1. t. m. v sanatoriju dr. Hansa v Grazu. Truplo ubožice bodeva začasno položila dne 3. t. m. ob 10 dopoldne v grobnico na centralnem pokopališču, v Grazu, od koder bode pozneje prepeljana v domovino. Prosiva samo tihega sožalja.

Graz - Ljubljana, dne 1. septembra 1926.

Dr. Branislav in Vladimir Fischer,
sinova